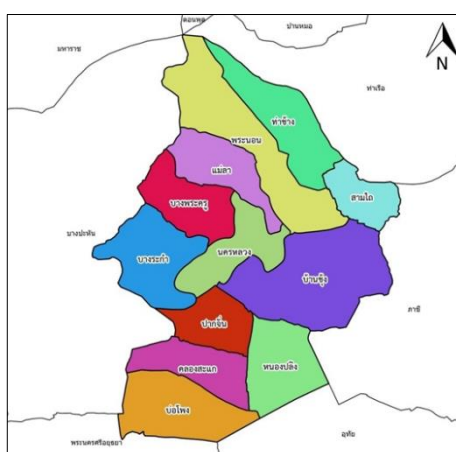

แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลบางพระครู ระดับตำบล ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐

จัดทำโดย

นางสาวเพ็ญผกา หมัดโน้ต

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ปี ๒๕๖๖
ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ ระดับความสำเร็จของการจัดทำแผนพัฒนา
การเกษตรระดับตำบล ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยใช้กลไกของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ดำเนินการจัดทำและเสนอแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบูรณาการร่วมกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) เพื่อใช้เป็นกรอบการจัดทำโครงการประจำปีเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตามระบบส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้แผนพัฒนาการเกษตรในทุกระดับเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบส่งเสริมการเกษตรที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ และจากการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นกรอบการพัฒนาประเทศในระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เป็นการวางแผนปรับปรุงพัฒนาอาชีพการเกษตร โดยมุ่งการสร้างรายได้ การฟื้นฟูและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรในการพัฒนาการผลิต ด้านการเกษตร ภายใต้ศักยภาพของพื้นที่และศักยภาพของชุมชน และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่บัญญัติภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตราที่ ๗๘ ที่รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง มาตราที่ ๗๙ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวนบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล และมาตราที่ ๘๔ รัฐจะต้องส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนทางการเกษตร และรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร

สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง ได้ดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบางพระครู โดยมีคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ร่วมกันรวบรวมจัดเก็บ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดทิศทางเป้าหมายการพัฒนา และจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เพื่อสร้างความเข้าใจ อำนวยความสะดวก และเป็นแนวทางปฏิบัติ ให้กับเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

นางสาวเพ็ญผกา หมัดไธต
สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง
กรกฎาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(๓)
สารบัญภาพ	(๔)
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๒
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๒
๓ สภาพภูมิอากาศ	๓
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๓
๓.๒ ฤดูกาล	๓
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน	๔
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๕
๔ เส้นทางคมนาคม	๗
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๗
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๘
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๙
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๙
๖.๒ ประชากร	๙
๖.๓ การศึกษา	๙
๖.๔ สาธารณสุข	๙
๖.๕ ศาสนา	๑๐
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๐
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๐
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๑
๙ องค์กร/สถาบันต่างๆ	๑๒
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๓
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑๓
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๑๗
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๒
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๒
๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว	๒๒
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๒

๒) ปริมาณการผลิต	๒๕
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๖
๔) ภูมิพินการเพาะปลูก	๒๖
๕) ต้นทุนการผลิต	๒๖
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๗
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๒๘
๑.๔.๒ ชนิดสินค้ากล้วยน้ำว้า	๒๘
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๘
๒) ปริมาณการผลิต	๒๙
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๐
๔) ภูมิพินการเพาะปลูก	๓๑
๕) ต้นทุนการผลิต	๓๑
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๒
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๓๓
๑.๔.๓ ชนิดสินค้ากล้วยหอม	๓๓
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๓
๒) ปริมาณการผลิต	๓๔
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๔
๔) ภูมิพินการเพาะปลูก	๓๘
๕) ต้นทุนการผลิต	๓๙
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๙
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๔๐
๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๔๑
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๔๕
บทที่ ๓ ทิศทางและแนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	
๑ แนวทางการพัฒนา	๔๘
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๔๘
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๔๙
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๑
๒ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๕๒
ภาคผนวก	๕๙

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕	๕
๒ แสดงข้อมูลอุณหภูมิจนเฉลี่ยอำเภอนครหลวง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๖
๓ แสดงความชื้นสัมพัทธ์ เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑	๖
๔ แสดงลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๐
๕ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๑
๖ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจ	๑๒
๗ แสดงข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๒
๘ แสดงหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตามอายุ	๑๓
๙ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร	๑๔
๑๐ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร	๑๔
๑๑ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๕
๑๒ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๖
๑๓ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๖
๑๔ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร	๑๖
๑๕ แสดงทรัพยากรดิน	๑๘
๑๖ แสดงพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมในการปลูกข้าว	๒๒
๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว	๒๓
๑๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๔
๑๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบางพระครู	๒๕
๒๐ แสดงปฏิทินเพาะปลูกข้าว	๒๖
๒๑ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว	๒๗
๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า	๒๙
๒๓. แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางพระครู	๒๙
๒๔. แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางพระครู	๓๑
๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า	๓๒
๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยหอม	๓๓
๒๗ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยหอม	๓๔
๒๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยหอม	๓๘
๒๙ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยหอม ปี ๒๕๖๕/๖๖	๓๙
๓๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ ตำบลบางพระครู	๔๐
๓๑ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางการแก้ไข	๔๑
๓๒ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๔๕
๓๓ โครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๕๒

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
๑ แผนที่แสดงขอบเขตการปกครอง	๑
๒ แผนที่แสดงชุดดิน	๒
๓ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี	๔
๔ แสดงอุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๕
๕ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมในเขตอำเภอนครหลวง	๗
๖ แผนที่แสดงแม่น้ำ เส้นทางน้ำ	๘
๗ แผนที่แสดงลุ่มน้ำ	๘
๘ แผนที่แสดงเขตชลประทาน	๙
๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๐
๑๐ แสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๑
๑๑ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๑
๑๒ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ	๑๓
๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๔
๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๕
๑๕ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๕
๑๖ แผนภูมิพื้นที่ทรัพยากรดิน	๑๙
๑๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน	๑๙
๑๘ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน	๒๐
๑๙ แสดงแม่น้ำ	๒๐
๒๐ แสดงลุ่มน้ำ	๒๑
๒๑ แสดงเขตชลประทาน	๒๑
๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๒
๒๓ แผนภูมิแสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๓
๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว	๒๓
๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามความเหมาะสม	๒๔
๒๖ แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามความเหมาะสม	๒๕
๒๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว	๒๕
๒๘ แสดงวิธีการตลาดข้าว	๒๘
๒๙ แสดงจำนวนพื้นที่การปลูกกล้วยน้ำว้า	๒๙
๓๐ แสดงวิธีการตลาดกล้วยน้ำว้า	๓๒
๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยหอม (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๓
๓๒ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยหอม	๓๔
๓๓ แสดงวิธีการตลาดกล้วยหอม	๓๙

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

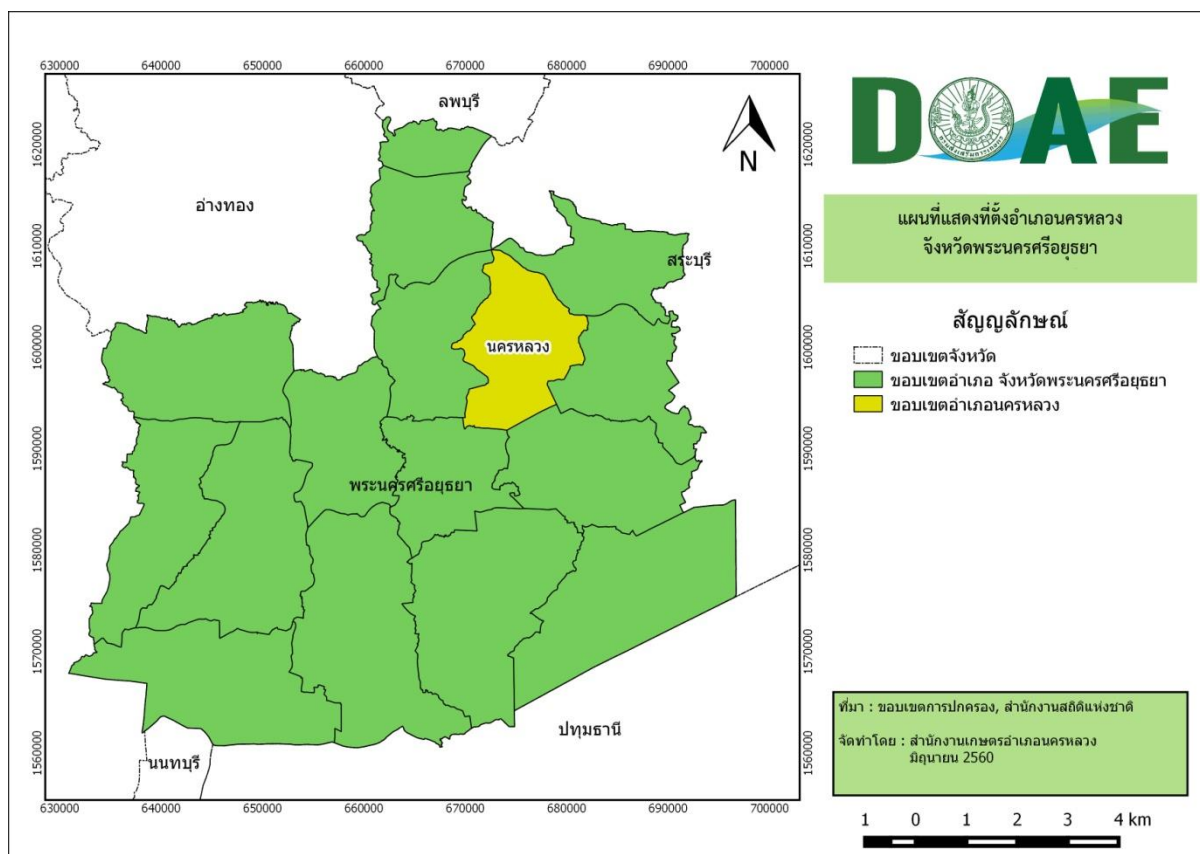
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

ตำบลบางพระครู เป็น ๑ ใน ๑๒ ตำบลของอำเภอนครหลวง มีแม่น้ำป่าสักและแม่น้ำลพบุรีไหลผ่าน มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่หมู่ที่ ๑ ถึง ๔ อยู่ในเขตชลประทานเรียงราย

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ ตำบลบางพระครู ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอนครหลวง มีเนื้อที่ประมาณ ๘.๕๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕,๓๑๒ ไร่

๑.๒ อาณาเขตติดต่อของตำบลบางพระครู มีดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลแม่ลา	อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบางระกำ	อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลนครหลวง	อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลบางเพลิง	อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครองตำบลบางพระครู อยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลา แบ่งการปกครองออกเป็น ๔ หมู่บ้าน โดยมีผู้นำชุมชน ดังนี้

๑. นายวุฒิชัย	รักหิรัญ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑	ชื่อหมู่บ้านบางพระครู
๒. นายสุรินทร์	ตั้งหทัยทิพย์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒	ชื่อหมู่บ้านไต้วัดลาย
๓. นางสาววาสนา	นิพพะยะ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓	ชื่อหมู่บ้านชะอมร่มรื่น
๔. นายนิมิตร	โกนจรรย์นธ์	กำนันตำบลบางพระครู	ชื่อหมู่บ้านโคกช้าง

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

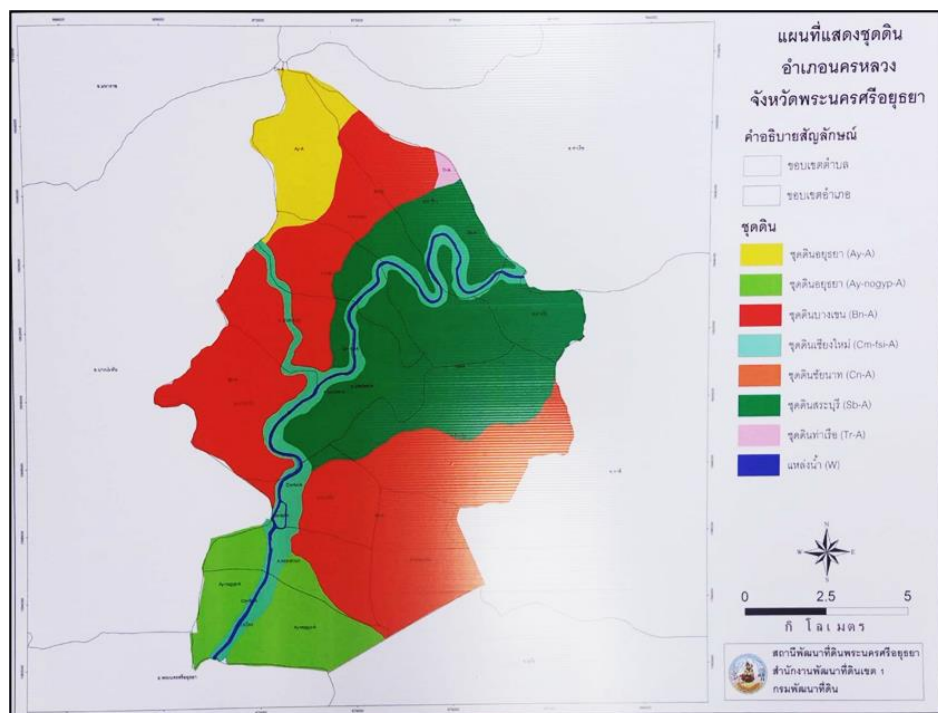
พื้นที่ตำบลบางพระครู มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน ๒ สาย คือ แม่น้ำป่าสักและแม่น้ำลพบุรี

๒.๒ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

พื้นที่ตำบลบางพระครูประกอบด้วยชุดดิน ๒ ชุด ดังนี้

๑) ดินชุดบางเขน ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินเหนียว สีเทาเข้มมีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกลาง (pH ๗.๐) ดินบนตอนล่าง เป็นดินเหนียวสีเทาถึงสีเทาปนน้ำตาลอ่อนจุดประสีน้ำตาลแก่ ดินบนมีสีเทาเข้มหรือสีดำ มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๖.๕) ดินล่างตอนล่างเป็นดินเหนียว มีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๖.๕)

๒) ดินชุดสระบุรี ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินเหนียวสีเทาเข้ม หรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลแก่และสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลาง (pH ๖.๐) ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีออกน้ำตาล มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาเป็นต่างแก่ (pH ๘.๕)

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงชุดดิน

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลบางพระครู อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม ๒ ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้บริเวณตำบลบางพระครู ประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง และมรสุมอีกชนิดหนึ่ง คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ ปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก

๓.๒ ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของตำบลบางพระครู ออกเป็น ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้ง จะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากตำบลบางระกำ ตั้งอยู่ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ในเขตภาคกลาง อิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็น ประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

- ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พาดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคกลาง และภาคเหนือเป็นลำดับ ในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปี และเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

อุณหภูมิต่ำ

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มถูกขนาบด้วยพื้นที่สูง ๓ ด้าน คือ ทิวเขาทางด้านตะวันตกของประเทศ และเขตเทือกเขาและที่สูงทางภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นเขตที่ราบสูง จึงมีอุณหภูมิต่ำค่อนข้างสูงและมีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัด เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนจัดในรอบปี

ฝน

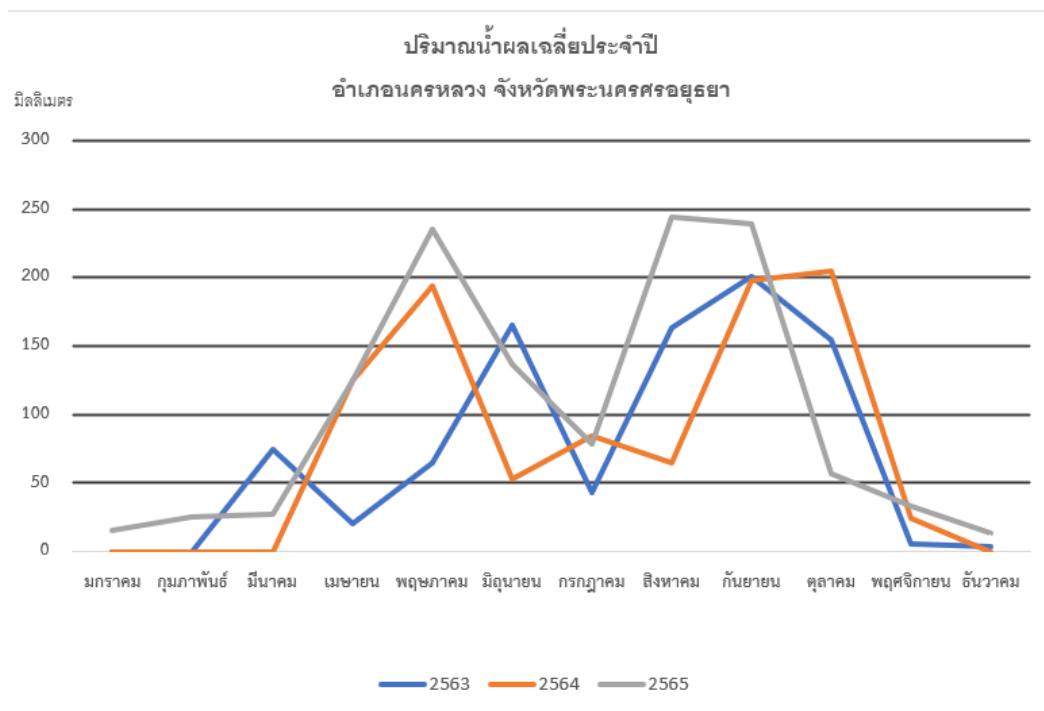
ตำบลบางพระครู มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำ และมีพื้นที่ไม่ค่อยกว้างขวางนัก ทำให้ปริมาณฝนต่างกันไม่มาก โดยฝนที่เกิดขึ้นเป็นฝนในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝนเป็นส่วนใหญ่ และบางปีในช่วงฤดูฝนนี้อาจมีพายุดีเปรสชันเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง หรือใกล้เคียง ทำให้ฝนตกเพิ่มขึ้นอีก

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่บริเวณตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่มีกำลังอ่อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนัก และลมกระโชกแรงเป็นครั้งคราว บางครั้งอาจทำให้เกิดน้ำท่วมได้ โดยพายุดีเปรสชันดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุไซรอนที่มีถิ่นกำเนิดจากทะเลจีนใต้เป็นส่วนใหญ่

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ตำบลบางพระครู ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๕ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๗๔.๔๕ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนต่ำสุดในช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ และ ธันวาคม มีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือน สิงหาคม โดยมีปริมาณ ๒๔๔.๒ มิลลิเมตร

ภาพที่ ๓ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕
(ที่มา : สถานีฝนอำเภอ นครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๖)

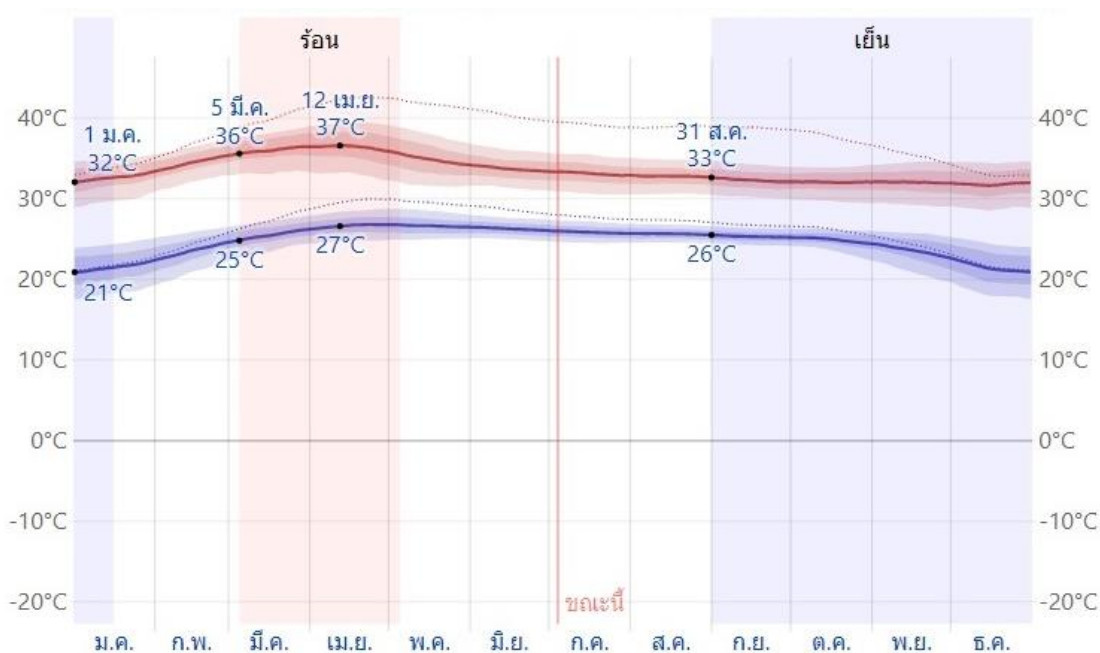
ตารางที่ ๑ แสดงปริมาณน้ำฝน เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

เดือน	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕
	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณฝน (มิลลิเมตร)
ทั้งปี	๘๙๖	๙๔๙.๑	๑๒๓๐
มกราคม	๐	๐	๑๕.๒
กุมภาพันธ์	๐	๐	๒๕.๒
มีนาคม	๗๔.๓	๐	๒๗.๖
เมษายน	๒๐.๘	๑๒๕.๑	๑๒๔.๕
พฤษภาคม	๖๔.๙	๑๙๔.๔	๒๓๕.๔
มิถุนายน	๑๖๕.๗	๕๓	๑๓๖.๓
กรกฎาคม	๔๒.๖	๘๔.๙	๗๘.๗
สิงหาคม	๑๖๓	๖๕.๒	๒๔๔.๒
กันยายน	๒๐๑	๑๙๗.๙	๒๓๙.๖
ตุลาคม	๑๕๔.๕	๒๐๔.๓	๕๖.๖
พฤศจิกายน	๕.๗	๒๔.๓	๓๓.๒
ธันวาคม	๓.๕	๐	๑๓.๕

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา ๒๕๖๖

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

ตำบลบางพระครุ มีอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๔ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๖ องศาเซลเซียส
อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๑ องศาเซลเซียส

ภาพที่ ๔ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตารางที่ ๒ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอนครหลวง ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

เดือน	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
	(องศาเซลเซียส)	(องศาเซลเซียส)	(องศาเซลเซียส)
มกราคม	๓๓	๒๒	๒๗
กุมภาพันธ์	๓๔	๒๔	๒๙
มีนาคม	๓๖	๒๖	๓๐
เมษายน	๓๖	๒๗	๓๑
พฤษภาคม	๓๕	๒๗	๓๐
มิถุนายน	๓๔	๒๖	๒๙
กรกฎาคม	๓๓	๒๖	๒๙
สิงหาคม	๓๓	๒๖	๒๙
กันยายน	๓๒	๒๕	๒๘
ตุลาคม	๓๒	๒๕	๒๘
พฤศจิกายน	๓๒	๒๔	๒๘
ธันวาคม	๓๒	๒๑	๒๖

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา, พ.ศ. ๒๕๖๕

ตารางที่ ๓ แสดงความชื้นสัมพัทธ์ เป็นรายเดือน พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

เดือน	พ.ศ. ๒๕๕๙			พ.ศ. ๒๕๖๐			พ.ศ. ๒๕๖๑		
	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด
ทั้งปี	๗๒.๗	๘๘.๑	๕๒.๕	๗๓.๘	๙๐.๐	๕๗.๖	๗๗.๐	๙๐.๘	๗๔.๓
มกราคม	๗๑.๔	๙๐.๐	๔๖.๗	๖๖.๕	๘๓.๔	๔๙.๖	๗๓.๔	๘๙.๖	๗๑.๓
กุมภาพันธ์	๕๙.๙	๗๙.๔	๓๘.๑	๖๒.๓	๘๔.๑	๔๐.๔	๗๒.๕	๘๙.๕	๗๐.๐
มีนาคม	๖๔.๒	๘๕.๓	๔๐.๒	๖๘.๖	๙๐.๑	๔๗.๐	๗๔.๐	๙๐.๓	๗๑.๑
เมษายน	๖๓.๖	๘๕.๙	๓๙.๘	๖๘.๙	๘๘.๙	๔๘.๘	๗๖.๖	๙๑.๑	๗๓.๙
พฤษภาคม	๖๕.๔	๘๕.๔	๔๒.๙	๗๗.๕	๙๒.๙	๖๒.๐	๘๐.๕	๙๒.๗	๗๗.๕
มิถุนายน	๗๔.๔	๙๐.๒	๕๓.๐	๗๗.๐	๙๒.๑	๖๑.๙	๗๘.๘	๙๒.๐	๗๖.๑
กรกฎาคม	๘๑.๒	๙๑.๖	๖๓.๕	๗๙.๔	๙๓.๔	๖๕.๕	๗๙.๔	๙๐.๗	๗๗.๗
สิงหาคม	๗๘.๐	๙๐.๒	๖๒.๒	๘๑.๑	๙๓.๙	๖๘.๓	๘๐.๗	๙๒.๐	๗๘.๔
กันยายน	๘๒.๔	๙๓.๐	๖๗.๙	๘๔.๓	๙๕.๗	๗๒.๘	๘๑.๙	๙๓.๐	๗๘.๘
ตุลาคม	๘๓.๙	๙๔.๑	๖๖.๕	๗๙.๘	๙๓.๙	๖๕.๖	๗๙.๕	๙๑.๗	๗๖.๓
พฤศจิกายน	๗๖.๖	๙๐.๖	๕๗.๘	๗๒.๔	๘๘.๒	๕๖.๗	๗๓.๖	๘๘.๙	๗๐.๙
ธันวาคม	๗๑.๔	๘๑.๕	๕๐.๘	๖๗.๕	๘๒.๘	๕๒.๒	๗๓.๖	๘๘.๐	๖๙.๒

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา

๔ เส้นทางคมนาคม

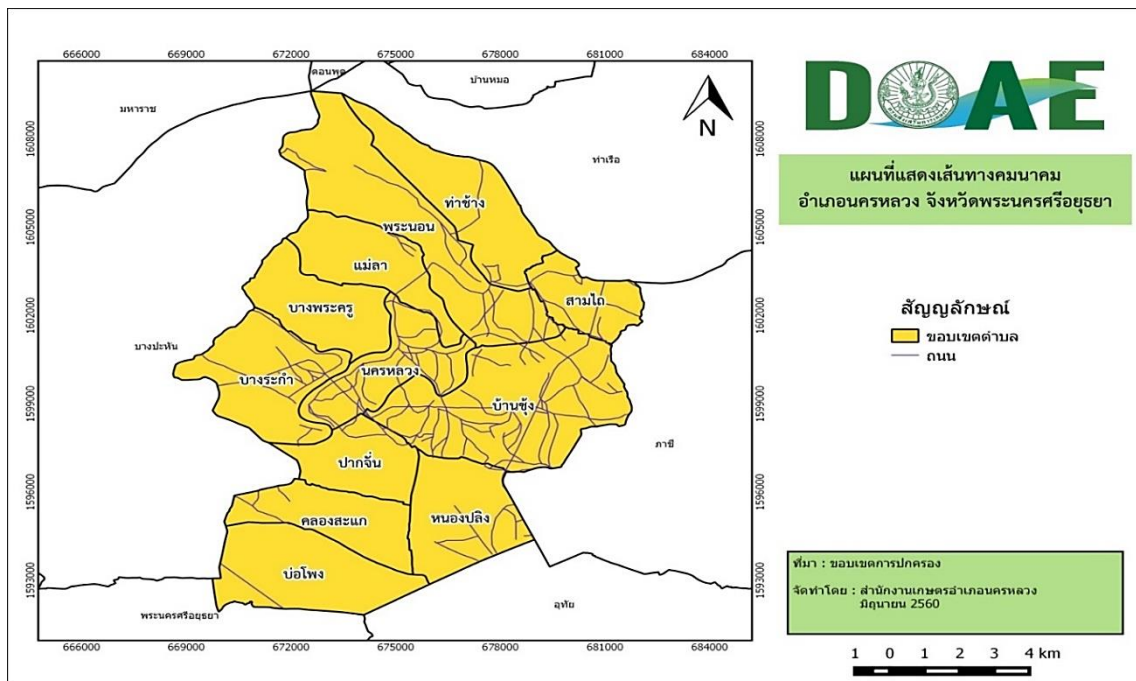
๔.๑ เส้นทางคมนาคม

จากที่ว่าการอำเภอนครหลวง สามารถเดินทางมายังตำบลบางพระครู โดยใช้ถนนทางหลวงชนบท ๓๕๖๗ ระยะทาง ๒ กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายวิ่งบนถนนหมายเลข ๓๐๖๓ จนถึงสี่แยกโคกมะลิแล้วเลี้ยวซ้ายวิ่งบนถนนหมายเลข ๓๓ จนถึงสี่แยกตึกส้มเลี้ยวขวาวิ่งบนถนนทางหลวงหมายเลข ๓๔๖๗ ระยะทางประมาณ ๒ กิโลเมตร

การคมนาคมในตำบลบางพระครู

๑) ทางหลวงหมายเลข ๓๔๖๗ สายบ่อโพรง-ท่าเรือ แยกจากทางหลวงหมายเลข ๓๒ ผ่านตำบลบ่อโพรง คลองสะแก ปากจั่น บางระกำ บางพระครู แม่ลา พระนอน ท่าช้าง สามารถเดินทางไปยังอำเภอท่าเรือได้ ระยะทาง ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร

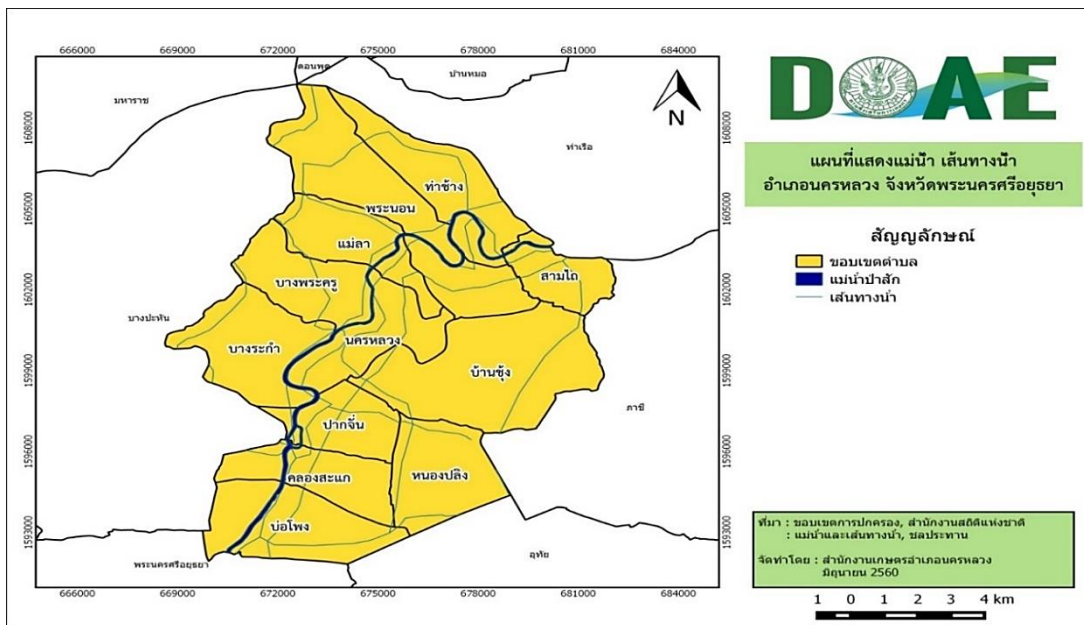
๒) เส้นทางในเขตตำบลบางพระครู ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นถนน คสล. และ ถนนลาดยางเอสพีลท์ สามารถใช้การได้ดี

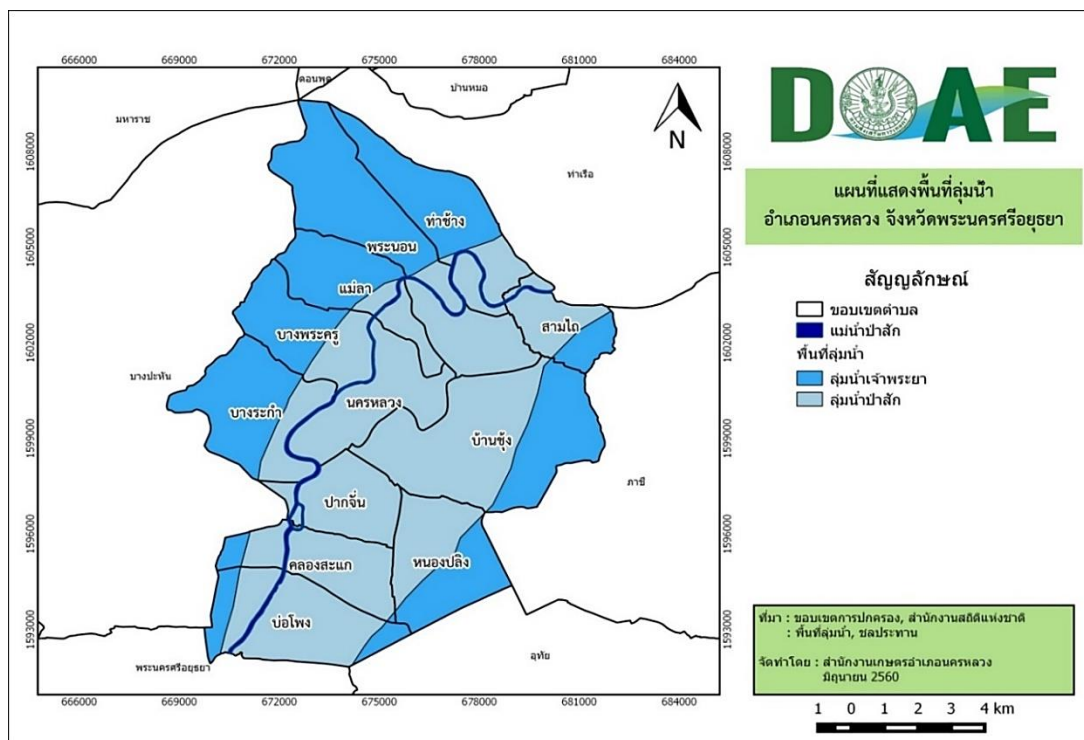
ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมในเขตอำเภอ นครหลวง

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลบางพระครู มีแม่น้ำสายหลักไหลผ่าน จำนวน ๒ สาย ได้แก่ แม่น้ำป่าสักและแม่น้ำลพบุรี อยู่ในเขตลุ่มน้ำ จำนวน ๑ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำป่าสัก อยู่ในเขตโครงการส่งน้ำที่รับผิดชอบ ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง ซึ่งโครงการจะส่งน้ำผ่านไปยังคลองชลประทานและลำรางต่างๆ ในพื้นที่ตำบลบางพระครู

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงแม่น้ำ เส้นทางน้ำ

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงลุ่มน้ำ

๖.๕ ศาสนา

ตำบลบางพระครู มีวัดจำนวน ๒ แห่ง

- วัดจันทร์
- วัดลาย

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

- ประชากรในตำบลบางพระครูนับถือศาสนาพุทธ มีการทำบุญตามประเพณีและวันสำคัญต่างๆที่สืบทอดกันมา

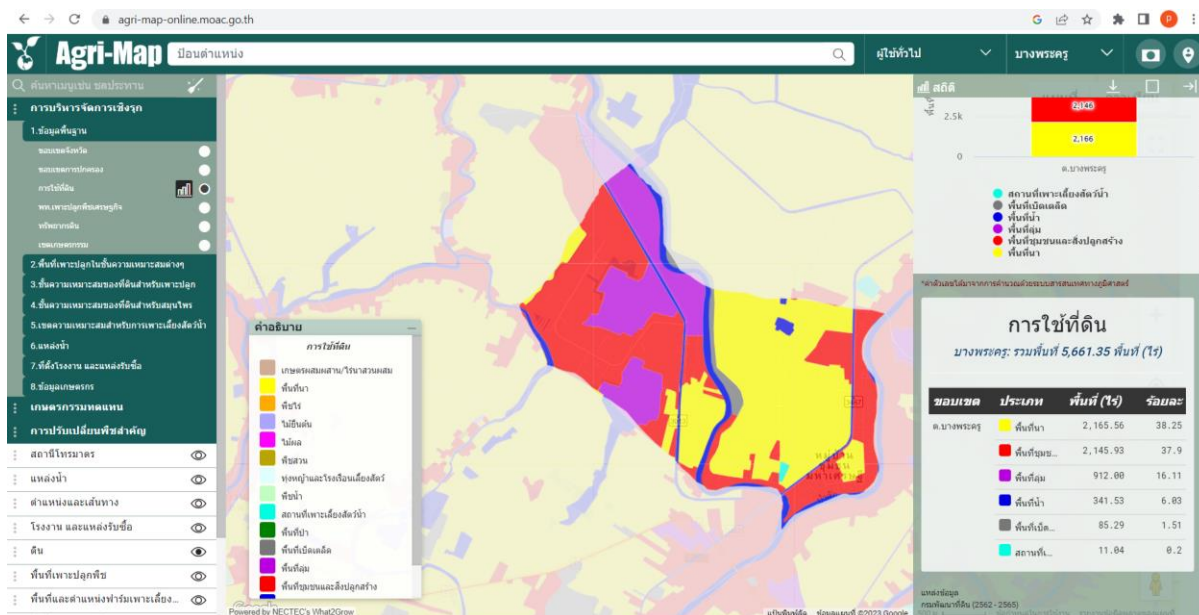
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง แบ่งประเภทการใช้ที่ดิน แสดงดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน	พื้นที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่น้ำ	๒๑๖๕.๕๖	๓๘.๒๕
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๑๔๕.๙๓	๓๗.๙
พื้นที่ลุ่ม	๙๑๒	๑๖.๑๑
พื้นที่น้ำ	๓๔๑.๕๓	๖.๐๓
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๘๕.๒๙	๑.๕๑
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๑.๐๔	๐.๒

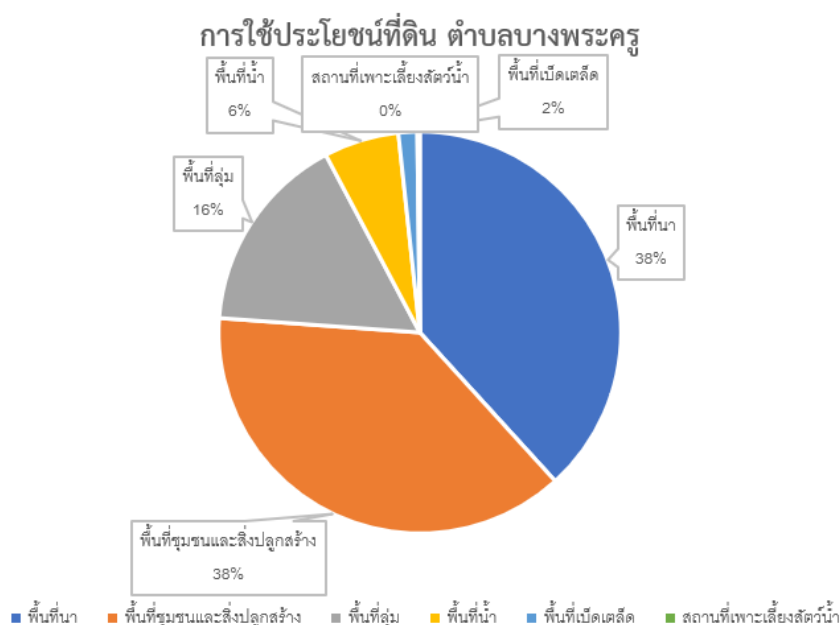
ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๐ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒๑๓๗.๓๑ ไร่ คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง

ตำบลบางพระครู	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ข้าว	๒๑๓๗.๓๑
รวม	๒๑๓๗.๓๑

ข้าว

ภาพที่ ๑๑ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบล มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนผ้าขาวม้าแปรรูปตำบลบางพระครู	๑๐/๒๓	๒	บางพระครู	๑๑
วิสาหกิจชุมชนLive Shoes	๑๐/๑๑๖	๒	บางพระครู	๗
วิสาหกิจชุมชนข้าวปลอกสารพิษ ต.บางพระครู	๕๓/๕	๓	บางพระครู	๑๐

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๖

ตารางที่ ๗ ข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
โรงเรียนวัดลาย (ทวีปัญญา)		๒	บางพระครู	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวัดจันทร์พัฒนา ตำบลบางพระครู		๑	บางพระครู	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการปลูกกล้วยหอมทอง ตำบลบางพระครู		๔	บางพระครู	๑๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๖

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครักเรือเกษตรกร

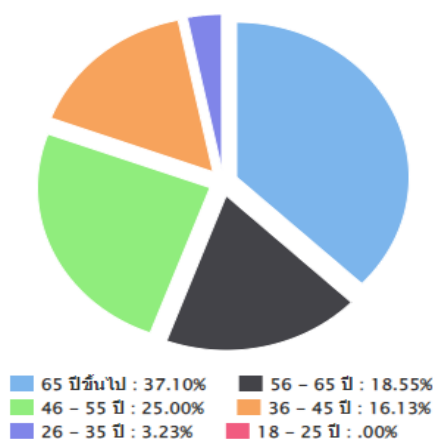
ตำบลบางพระครู มีครักเรือเกษตรกร จำนวน ๑๓๑ ครักเรือ (ตามทะเบียนบ้าน) โดยมีหัวหน้าครักเรือเกษตรกร ๖๕ อายุ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๖ ครักเรือ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑๐ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๓๑ ครักเรือ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐ และอายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๒๓ ครักเรือ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ แสดงหัวหน้าครักเรือจำแนกตามอายุ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครักเรือ	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔๖	๓๗.๑๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๓	๑๘.๕๕
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๑	๒๕.๐๐
๓๖ - ๔๕ ปี	๒๐	๑๖.๑๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๔	๓.๒๓
๑๘ - ๒๕ ปี	๐	๐
รวม	๑๓๑	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๔

หัวหน้าครักเรือเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑๒ แสดงหัวหน้าครักเรือเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๔)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

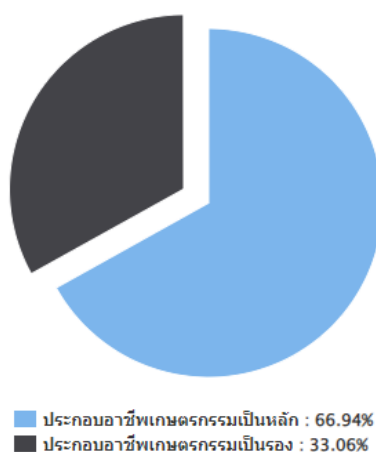
ตำบลบางพระครู มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๘๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๙๔ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๔๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๐๖

ตารางที่ ๙ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๘๓	๖๖.๙๔
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๑	๓๓.๐๖

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๔

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๔)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

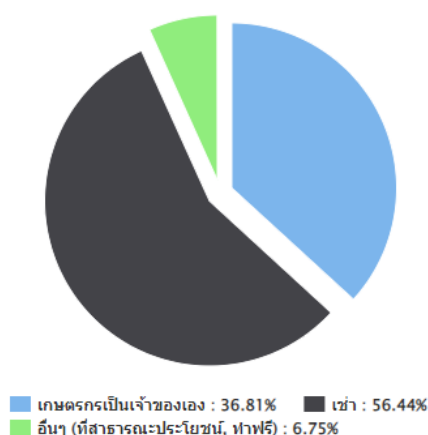
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบางพระครู ส่วนใหญ่เป็นการเช่า จำนวน ๙๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๙๑ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔๖ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๐ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๖๐	๓๖.๘๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๑	๖.๗๕
เช่า	๙๒	๕๖.๔๔

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๔

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๔)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

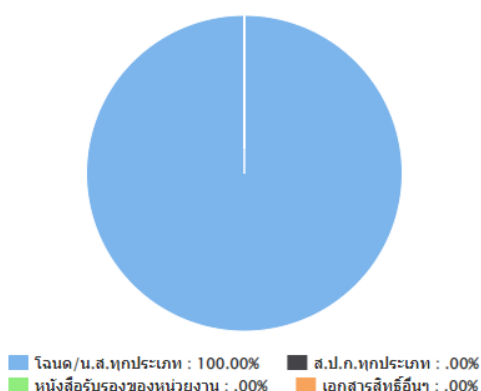
เกษตรกรตำบลบางพระครู มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภท
จำนวน ๖๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุก ประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ	
๖๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๖๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๔

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๑๕ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๔)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลบางพระครู มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่ม ๑ มีสมาชิก ๑๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่มสมาชิก ๑๑ ราย วิสาหกิจชุมชน ๓ แห่ง สมาชิก ๒๘ ราย

ตารางที่ ๑๒ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
บางพระครู	๑	๑๐	๑	๑๑			๓	๒๘				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๖

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลบางพระครู มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ศพก. เครือข่าย ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลบางพระครู อำเภอ นครหลวง

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุ สัตว์	ปฏินูป	
บางพระครู		๑		๑	๑				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๖

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบางพระครู มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๔ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้าน จำนวน ๔ ราย หมอдинอาสา ๔ ราย อาสาปศุสัตว์ ๒ ราย อาสาสมัครชลประทาน ๓ ราย อาสาสมัครสหกรณ์ ๑ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลบางพระครู อำเภอ นครหลวง

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอдин อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ชลประทาน
บางพระครู				๒	๔	๔	๑		๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๖

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลบางพระครู ไม่มีประชาชนชาวบ้านในพื้นที่

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง (ไม่มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร)

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง (ไม่มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว)

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

พื้นที่ตำบลบางพระครู มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ ตำบลบางพระครูมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน ๒ สาย คือ แม่น้ำป่าสักและแม่น้ำลพบุรี ตำบลบางพระครู ประกอบด้วยชุดดินหลายชุดดิน ชุดดินหลัก มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๒๑

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายลึกมากที่เกิดจากตะกอนทรายชายทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรด เล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้าเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ลุ่มระหว่างสันทรายหรือระหว่างเนินทรายชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินทราย สีดินเป็นสีเทา พบจุดประสีน้ำตาล หรือสีเหลือง บางแห่งมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในเนื้อดินชั้นล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง แต่ถ้ามีเปลือกหอยปะปนอยู่ ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด

การใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งทิ้งให้รกร้างเปล่า มีวัชพืชต่างๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินเป็นทรายหนา มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ขาดแคลนน้ำ บางพื้นที่ดินอาจมีน้ำท่วมขัง หรือมีน้ำท่วมขังนานในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง หรือหวานพืชปุ๋ยสด หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ควรมีการใช้วัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ควรมีการใช้วัสดุปูน ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ๕ กิโลกรัม/หลุม

กลุ่มชุดดินที่ ๔

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องในฤดูแล้ง และอาจมีรอยอุ้มน้ำในดิน ดินบนมีสีดำ หรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทา น้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง อาจพบก้อนปูน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นกลางหรือต่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บางแห่งยกร่อง เพื่อปลูกพืชผักหรือผลไม้ ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหา โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหว่ง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

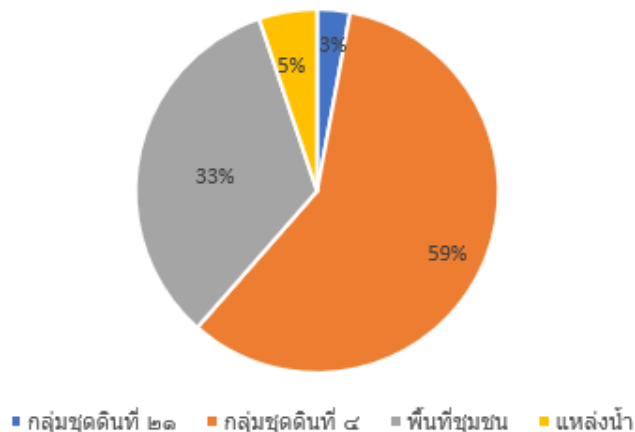
ตารางที่ ๑๕ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลบางพระครุ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
กลุ่มชุดดินที่ ๒๑	๑๕๐.๘๐	๓ %
กลุ่มชุดดินที่ ๔	๓๐๒๔.๘๔	๕๙ %
พื้นที่ชุมชน	๑๗๒๑.๙๔	๓๓ %
แหล่งน้ำ	๒๖๗.๔๙	๕ %

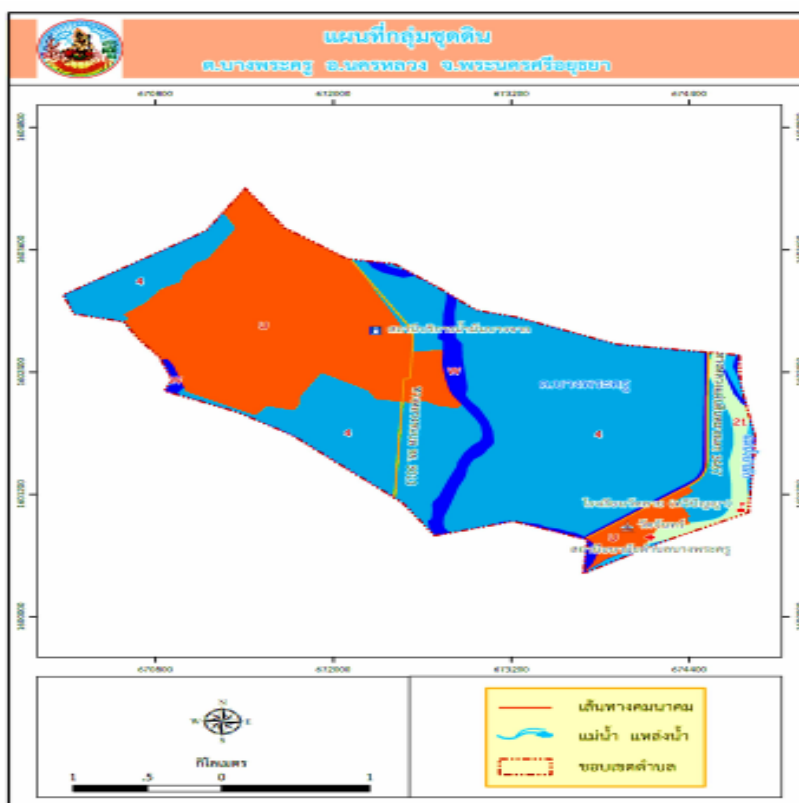
ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๑

ทรัพยากรดิน

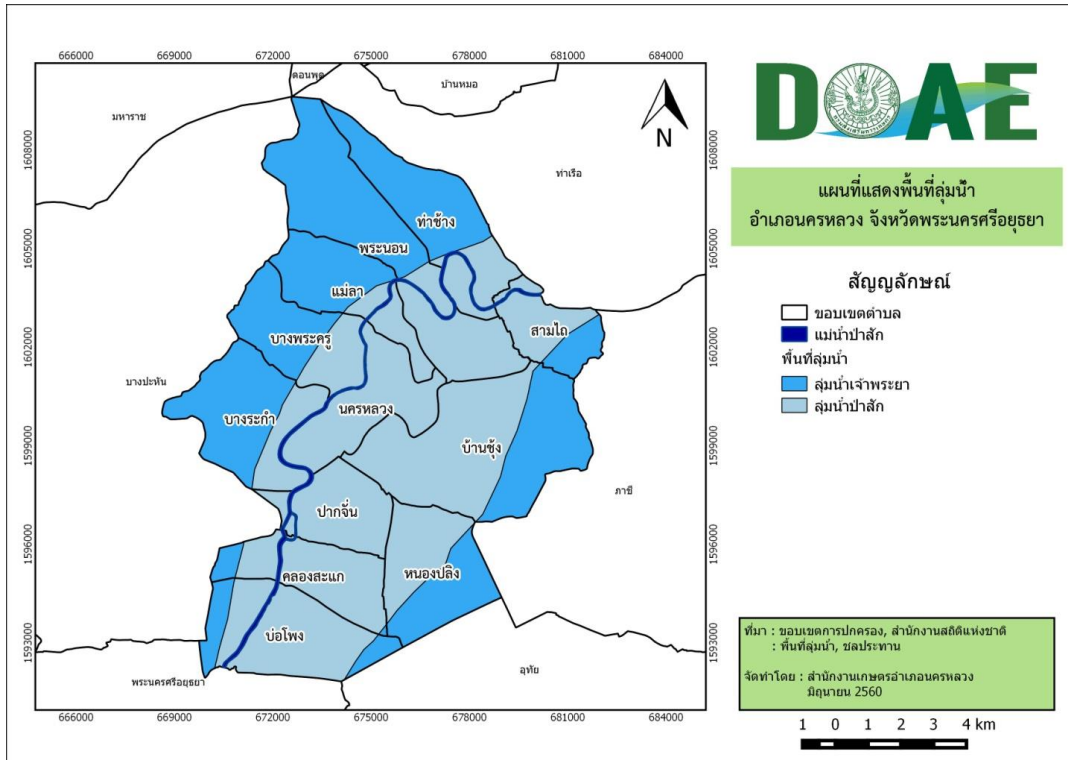

ภาพที่ ๑๖ แสดงแผนภูมิแสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๑)

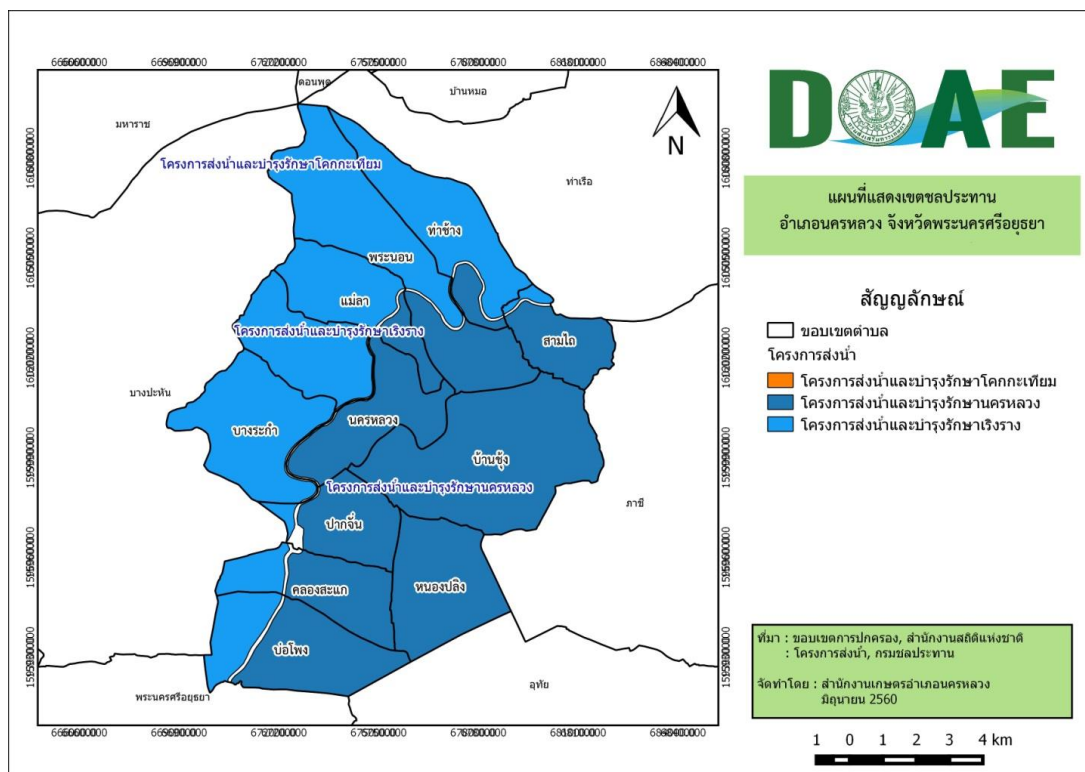

ภาพที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ.๒๕๖๑)

ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ลุ่มน้ำ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ.๒๕๖๐)

ภาพที่ ๒๑ แสดงเขตชลประทาน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ.๒๕๖๐)

๑.๓ สีนค้ำเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ำ GI

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีสินค้ำ GI

๑.๔ สีนค้ำเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้ำ ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

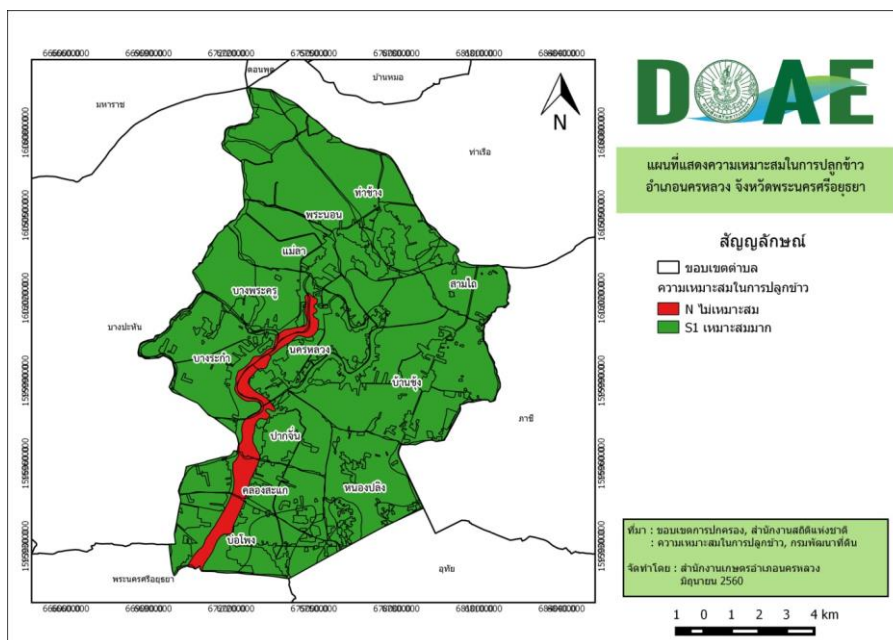
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบางพระครู มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๕,๖๖๑ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓,๘๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และ ไม่มีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N)

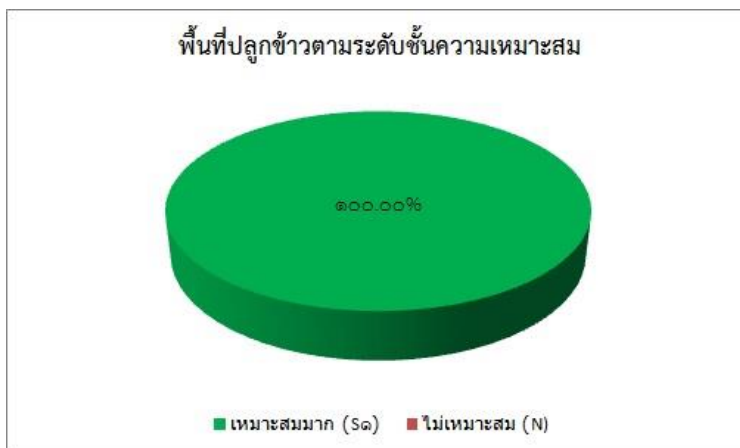
ตารางที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ตามเขตความเหมาะสมในการปลูกข้าว ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่เหมาะสมมาก ในการปลูกข้าว (ไร่) S๑	พื้นที่ไม่เหมาะสม ในการปลูกข้าว (ไร่) N	รวม (ไร่)
บางพระครู	๓,๘๒๕	๐	๕,๘๖๗
รวม	๓,๘๒๕	๐	๕,๘๖๗

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๐

ภาพที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๐)

ภาพที่ ๒๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๐)

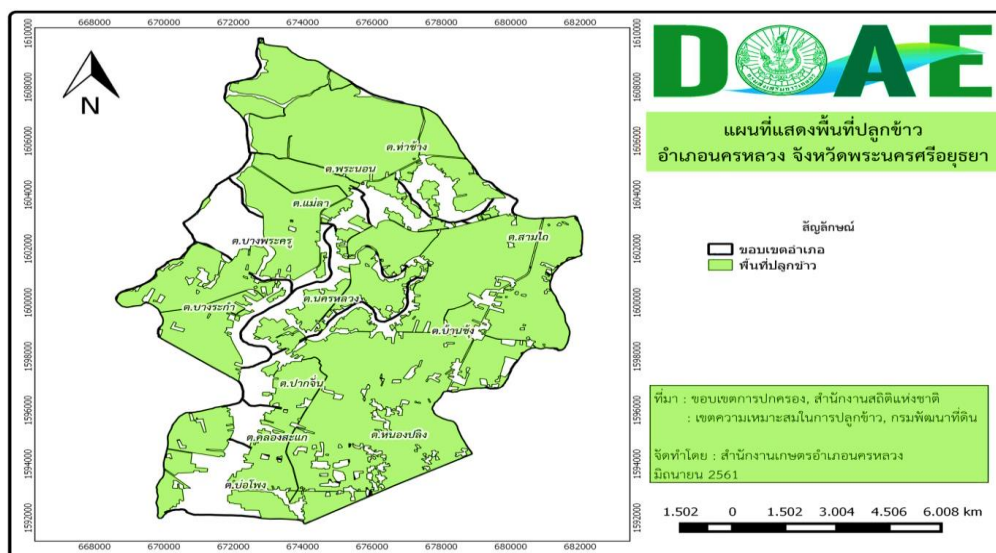
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒,๓๔๘.๔๗ ไร่

ตารางที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด (ไร่)
๑	๘๒๘.๒๔
๒	๗๒
๓	๘๗๒.๓๕
๔	๖๑๕.๘๘
รวม	๒,๓๔๘.๔๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

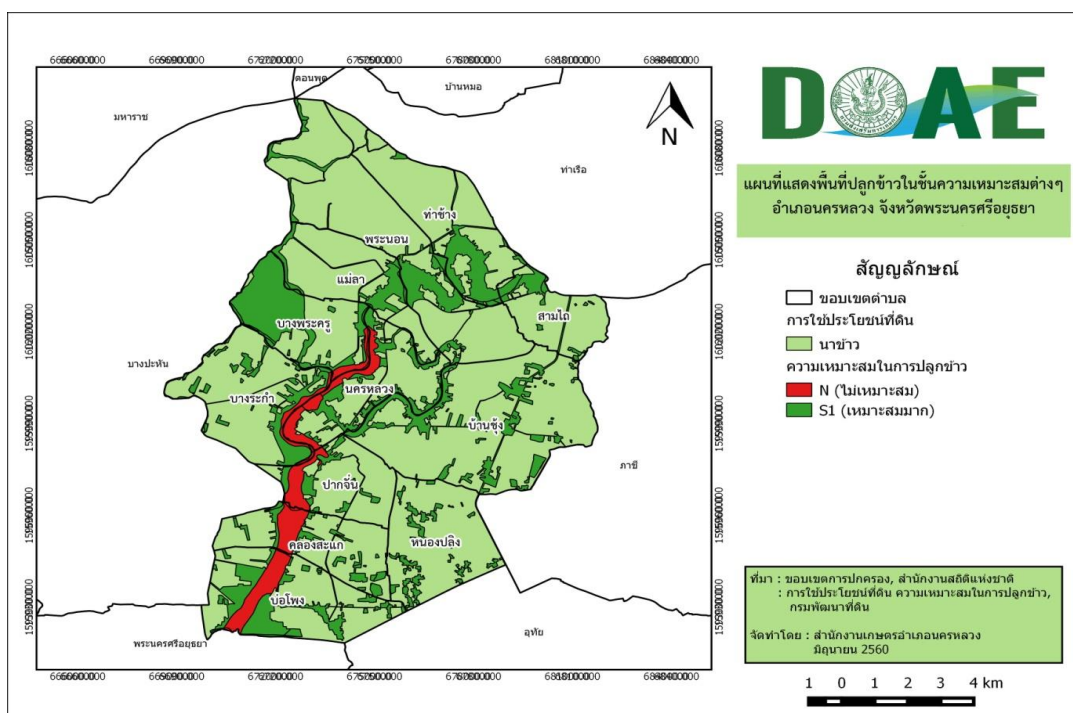
ภาพที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม
 ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๓,๘๒๕ ไร่ เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมากทั้งหมด

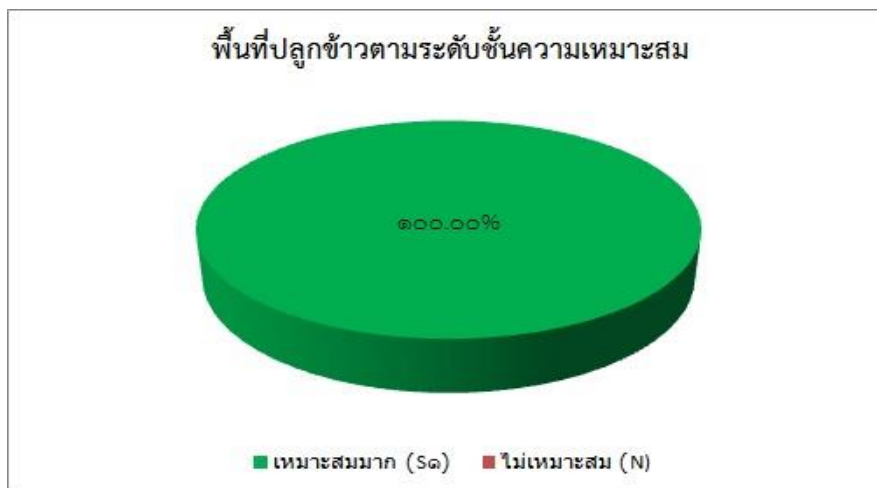
ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บางพระครู	๓,๘๒๕	-	-	-	๓,๘๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔

ภาพที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนครหลวง
 (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๐)

ภาพที่ ๒๖ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๐)

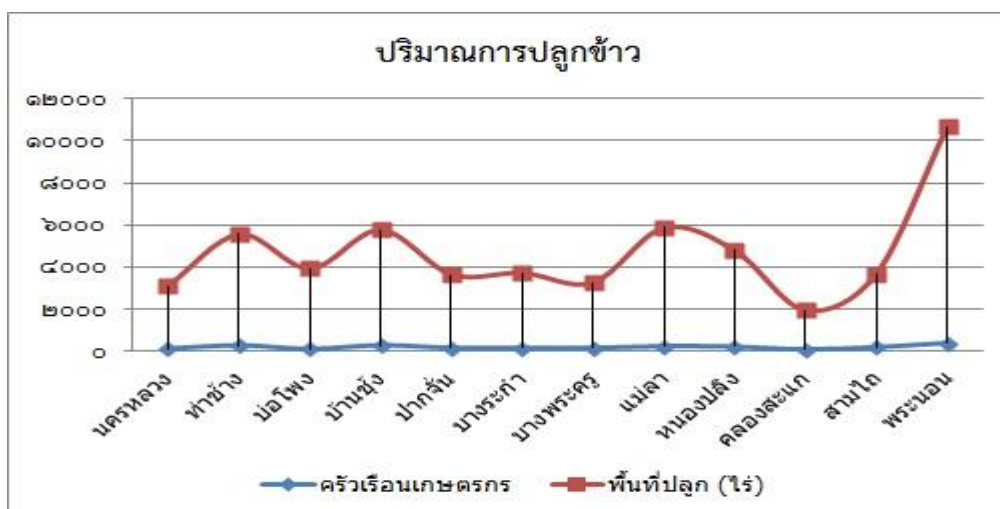
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๓,๘๒๕ ไร่ ๑๑๗ ไร่ ๑๑๗ ตารางวา โดยมีพื้นที่เก็บเกี่ยว ๓,๕๑๔ ไร่ ผลผลิตรวม ๒๔๔๕.๗๒ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๘๘๐ ตัน/ไร่

ตารางที่ ๑๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บางพระครู	๑๑๗	๓,๘๒๕	๓,๘๒๕	๒๔๔๕.๗๒	๐.๘๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔

ภาพที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง เช่น ปทุมธานี ๑ สุพรรณบุรี ๑ กข๓๑ กข๔๗ กข๕๗ กข๖๑ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน พื้นที่นาส่วนใหญ่เป็นการทำนาหว่านน้ำตม เกษตรกรมีการเตรียมดินโดยการไถ ทำเทือกและซักร่อง

(๓) การปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการทำนาหว่านน้ำตม โดยใช้เครื่องหว่านสะพายหลัง

(๔) ระบบการให้น้ำ เกษตรกรใช้เครื่องสูบน้ำจากคลองชลประทานเข้าสู่แปลงนา

(๕) การดูแลรักษา เกษตรกรกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนและสารเคมี มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนงอกควบคู่ไปพร้อมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืหลังงอก

(๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนในการใส่ปุ๋ยเคมี และใส่ปุ๋ยเคมีจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวอายุ ๒๕-๓๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖-๒๐-๐ ร่วมกับสูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวอายุ ๘๐-๙๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖-๒๐-๐ ร่วมกับสูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวนวดข้าว และรถขนส่งไปยังโรงสีหรือลานรับซื้อข้าว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวทันที

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าวตามอาการของโรคและแมลง โดยใช้ทั้งสารเคมีและสารชีวภัณฑ์ร่วมกันในการป้องกันกำจัด

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบางพระครู มีการปลูกข้าวในฤดูนาปีและนาปรัง โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๒๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชนิดสินค้า (ข้าว)		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูนาปี	การปลูก				←		△				→		
	เก็บเกี่ยว	-----→							←-----		▽		
ฤดูนาปรัง	การปลูก		→								▽	←△	
	เก็บเกี่ยว			←▽	-----→								

สัญลักษณ์   ←→ ช่วงฤดูปลูก   △ ปลูกสูงสุด
    ←-----→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว   ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบางพระครู มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน

๕,๙๘๐ บาท

ตารางที่ ๒๑ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕/๖๖ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
๑	ค่าเตรียมดิน (ไถ+ตีดิน ๕๕๐ บาท / ย่ำ+ทำเทือก+ซักร่อง ๒๒๐ บาท)	๗๗๐	
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์ (อัตรา ๒๕ กก./ไร่ ละ ๑๙ บาท)	๔๗๕	
๓	ค่าจ้างหว่านข้าว	๗๐	
๔	ค่าสารกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่า)	๓๑๐	
๕	ค่าจ้างฉีดยากำจัดวัชพืช จำนวน ๒ ครั้ง	๑๔๐	
๖	ค่าปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๕ กก./ไร่ กก. ละ ๒๑ บาท	๕๒๕	
๗	ค่าปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕ กก./ไร่ กก. ละ ๒๖ บาท	๖๕๐	
๘	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย ๒ ครั้ง ๆ ละ ๗๐ บาท	๑๔๐	
๙	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	๑๖๐	
๑๐	ค่าจ้างฉีดสารบำรุงต่างๆ จำนวน ๑ ครั้ง	๗๐	
๑๑	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๕๑๐	
๑๒	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช จำนวน ๑ ครั้ง	๗๐	
๑๓	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสูบน้ำ+ตัดหญ้า+ตัดใบข้าว	๓๔๐	
๑๔	ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวตืด/วัชพืช/ตัดใบข้าว)	๑๕๐	
๑๕	ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	
๑๖	ค่าขนส่งข้าวไปขายโรงสี	๑๐๐	
๑๗	ค่าเช่านา	๑,๐๐๐	
๑๘	อื่นๆ ระบุ	-	
๑๙	รวมต้นทุน (บาท/ไร่)	๕,๙๘๐	
๒๐	ผลผลิต (กก./ไร่)	๘๕๐	
๒๑	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	๘.๔	
๒๒	รายได้ (บาท/ไร่)	๗,๑๔๐	
๒๓	กำไร (บาท/ไร่)	๑,๑๖๐	

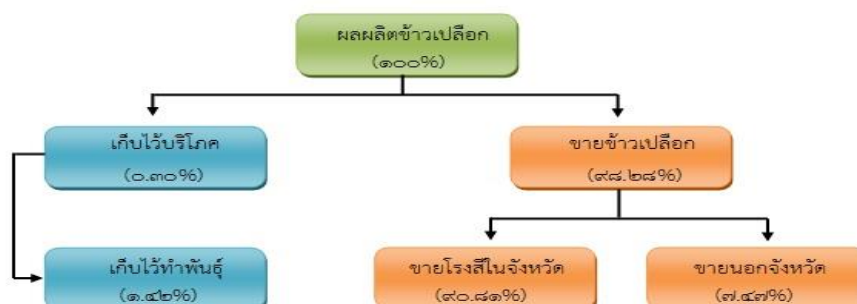
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การตลาดข้าว ตำบลบางพระ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกษตรกรปลูกข้าวโดยใช้พันธุ์ข้าวตามความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพดี เกษตรกรผู้ปลูกข้าวจะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตและขนส่งไปขายยังโรงสีหรือทำข้าวทันที มีเพียงบางส่วนที่เก็บไว้ทำพันธุ์และเพื่อบริโภค

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตำบลบางระกำ อำเภอนครหลวง เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตเข้าสู่โรงสีหรือลานรับซื้อโดยตรง ซึ่งอำเภอนครหลวง มีโรงสี จำนวน ๑ แห่ง ทำข้าว จำนวน ๒ แห่ง และมีบางส่วนขายให้กับโรงสีหรือทำข้าวในบริเวณพื้นที่ข้างเคียงหรือจังหวัดข้างเคียง

ภาพที่ ๒๘ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๔)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง ไม่มีจุดรับซื้อผลผลิตข้าว

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง ไม่มีเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า กล้วยน้ำว่า

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง มีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกกล้วยน้ำว่า ทั้งที่ราบไม่มีน้ำท่วมขังและที่ลุ่มซึ่งควรงดหรือขุดล่องน้ำเพื่อระบายน้ำ ลักษณะดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำได้ดี มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ปานกลาง (pH ประมาณ ๕.๕-๗.๕) มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตตลอดฤดูปลูก ซึ่งในพื้นที่เกษตรกรมีการปลูกกล้วยน้ำว่า

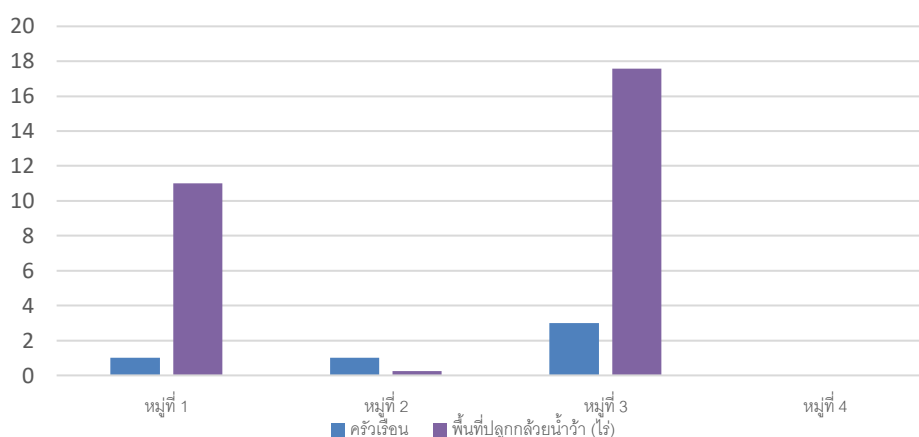
(๒) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า จำนวน ๒๘.๘๓ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือพื้นที่หมู่ ๓ จำนวน ๑๗.๕๘ ไร่ รองลงมาคือพื้นที่หมู่ ๑ จำนวน ๑๑ ไร่ และพื้นที่หมู่ที่ ๒ จำนวน ๐.๒๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า (ไร่)
๑	๑	๑๑.๐๐
๒	๑	๐.๒๕
๓	๓	๑๗.๕๘
๔	๐	๐.๐๐
รวม	๕	๒๘.๘๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๕

ภาพที่ ๒๙ แสดงจำนวนพื้นที่การปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง มีพื้นที่การปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๒๘.๘๓ ไร่ ๕ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากในหมู่ที่ ๓ จำนวน ๑๗.๕๘ ไร่ จำนวน ๓ ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ที่ ๑ จำนวน ๑๑ ไร่ ๑ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๒ จำนวน ๐.๒๕ ไร่ ๑ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๓ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่การเกษตร (หมู่)	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๑	๑๑.๐๐	๑๑.๐๐	๘.๘๐	๐.๘๐
๒	๑	๐.๒๕	๐.๒๕	๐.๒๐	๐.๘๐
๓	๓	๑๗.๕๘	๑๗.๕๘	๑๔.๐๖	๐.๘๐
๔	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๕	๒๘.๘๓	๒๘.๘๓	๒๓.๐๖	
	เฉลี่ย				๐.๘๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๕

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี

- ใช้หมอกกล้วยน้ำว้าพันธุ์ดี ต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืช มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ หรือต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะปลูกเลี้ยงเนื้อเยื่อ

(๒) การเตรียมดิน

- ไถเพื่อพลิกกลับดิน และตากดิน ๗ - ๑๐ วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและป้องกันโรคที่เกิดจากเชื้อรา
- เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม.
- ใช้ปุ๋ยคอกจำนวน ๑ กิโลกรัม เป็นปุ๋ยรองก้นหลุม

(๓) การปลูก

- ใช้ระยะปลูก ๓ x ๓ เมตร หรือ ๔ x ๔ เมตร
- แช่วหน่อด้วยไตรโคเดอร์มา หรือสารป้องกันกำจัดเชื้อรา
- วางหน่อพันธุ์ที่เตรียมไว้กลางหลุมปลูก กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น
- รดน้ำให้ชุ่ม และคลุมดินบริเวณโคนต้นด้วยฟางข้าว หรือหญ้าแห้ง เพื่อเก็บความชุ่มชื้น และลดการระเหยของน้ำ

(๔) ระบบการให้น้ำ

- ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอโดยระบบน้ำหยดตลอดฤดูปลูก ๕- ๗ วัน/ครั้ง หรือสูบน้ำรดให้ชุ่ม สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ยกเว้นฤดูฝนเนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อความต้องการ

(๕) การดูแลรักษา

- การตัดแต่งหน่อกล้วยน้ำว้า หลังจากปลูกประมาณ ๓-๔ เดือน จะมีหน่อขึ้นมารอบ ๆ โคนตัดแต่ง และหลังปลูกแล้วประมาณ ๗-๘ เดือน มีการไว้หน่อทดแทน ๑-๒ หน่อ
- การตัดแต่งใบกล้วยน้ำว้า จะทำการตัดแต่งช่วงที่ต้นเริ่มโตจนถึงเก็บเกี่ยว โดยเลือกใบแก่และใบที่เป็นโรคออกเพื่อป้องกันต้นกล้วยโคนช่วงออกปลี

(๖) การใส่ปุ๋ย

- ใส่ปุ๋ย โดยแบ่งใส่ ๔ ครั้ง
  - ครั้งที่ ๑ ใส่หลังปลูก ๑ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑.๕ กิโลกรัม/ต้น
  - ครั้งที่ ๒ ใส่หลังจากครั้งที่ ๑ ประมาณ ๒ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑.๕ กิโลกรัม/ต้น
  - ครั้งที่ ๓ ใส่ปุ๋ยคอกหลังจากครั้งที่ ๒ ประมาณ ๓ เดือน อัตรา ๕ กิโลกรัม/ต้น
  - ครั้งที่ ๔ ใส่หลังจากครั้งที่ ๓ ประมาณ ๒ เดือน ใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑.๕ กิโลกรัม/ต้น

(๗) การเก็บเกี่ยว

- การเก็บเกี่ยวเริ่มต้นด้วยการตัดเครือกล้วยหลังจากกล้วยออกปลี ๑๐๐-๑๒๐ วัน

- คุณลักษณะความอ่อนแก่จากลักษณะผล ขนาดลูกกล้วย และเหลี่ยมของผลกล้วย

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- นำเครือกล้วยแขวนไว้บนราว ปล่อยให้ยางไหลจนแห้ง
- ทำความสะอาดผลและบริเวณปลายผลที่มีก้านติดอยู่ออกให้หมด
- ตัดกล้วยออกเป็นหวี ๆ ระวังอย่าให้รอยตัดซ้ำ
- บ่มกล้วยให้สุก โดยคลุมด้วยผ้าขาวปกไว้ ๔-๕ วัน
- บรรจุลงเชิง โดยมีใบตองรอง เพื่อป้องกันบอบช้ำ

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

กล้วยน้ำว้า เมื่อมีอายุ ๒ ปี ส่วนใหญ่จะเกิดโรคตายพลาญ มีวิธีการป้องกัน กำจัดโรคและแมลง ดังนี้

- ทำความสะอาดแปลงปลูก
- ใช้สารชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มา และบิวเวอร์เรีย ในการป้องกันโรค
- ให้ตัดต้นที่เป็นโรคออกไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดในแปลงปลูก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง มีการปลูกกล้วยน้ำว้า ดังนี้

ตารางที่ ๒๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว้า										▽		

สัญลักษณ์   ↔ ช่วงฤดูปลูก   △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว   ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง มีต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า เป็นเงิน ๕,๖๖๕ บาท

ตารางที่ ๒๕ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๕ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
เตรียมแปลง	๕๐๐	
หน่อพันธุ์กล้วยน้ำว้า	๒,๐๐๐	ระยะปลูก ๔ x ๔ เมตร (๑๐๐ ต้น / ไร่)
ค่าจ้างปลูก	๓๐๐	
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	๒๔๐	
ปุ๋ยเคมี .....๕๐..... กก./ไร่ (...๓... ครั้ง)	๑,๔๐๐	
ปุ๋ยคอก ...๕๐..... กก./ไร่ (...๑...ครั้ง)	๑๒๕	
ให้น้ำ .....๔..... ครั้ง/เดือน	๗๐๐	ค่าน้ำโดยเฉลี่ยครั้งละ ๕ ลิตร
เก็บเกี่ยวกลักรั่มละ	-	บาท
รวม	๕,๒๖๕	

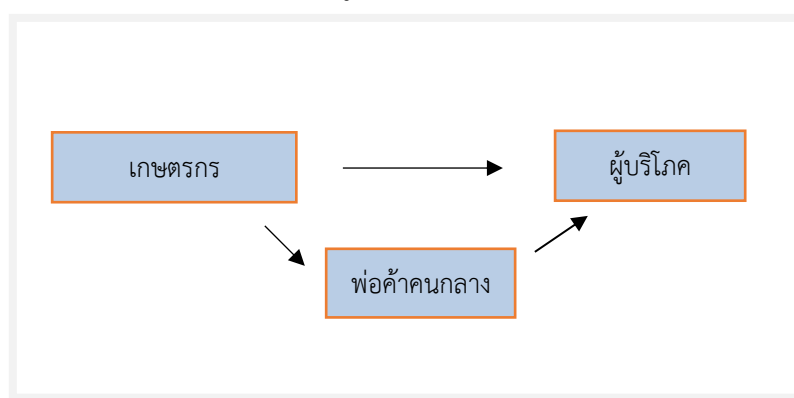
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, พ.ศ.๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

ผลผลิตกล้วยน้ำว้าที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายทาง เช่น การขายผลผลิตสด และการนำไปแปรรูป เช่น การทำกล้วยตาก การทำกล้วยฉาบ เป็นต้น

(๑) วิธีการตลาด เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยน้ำว้า ส่วนใหญ่เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะจำหน่ายในพื้นที่ส่งแม่ค้าทำขนม เช่นขนมไทย กล้วยทอด และบางส่วนเกษตรกรจะนำผลผลิตไปบริโภคในครัวเรือน โดยการนำมาแปรรูป เป็นกล้วยตาก หรือพ่อค้าคนกลางที่ขายอยู่ในตลาด

ภาพที่ ๓๐ แสดงวิธีการตลาดกล้วยน้ำว้า ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปใหญ่ๆไม่มี มีเพียงตลาดชุมชนเท่านั้น

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ด้านกล้วยน้ำว้า

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า กล้วยหอม

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลบางพระครู ไม่มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกกล้วยหอม แต่มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๕,๖๖๑ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓,๘๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และ ไม่มีพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) โดยมีพื้นที่การเพาะปลูกกล้วยหอม จำนวน ๑๔.๒๕ ไร่

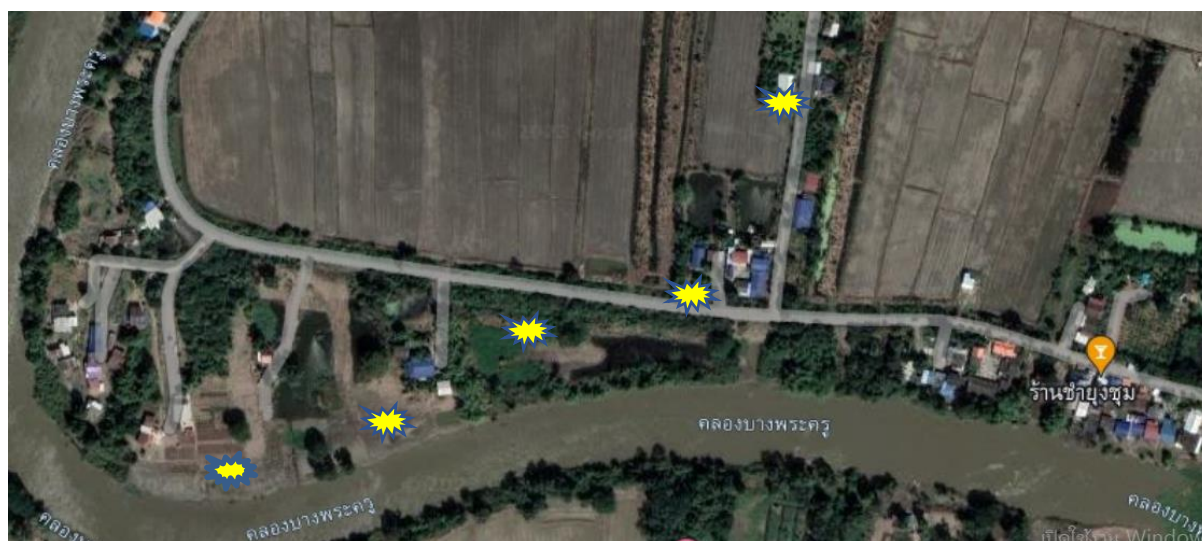
(๒) พื้นที่ปลูกกล้วยหอม

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอม จำนวน ๑๔.๒๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ พื้นที่หมู่ที่ ๔ จำนวน ๑๐.๕๐ ไร่ รองลงมาคือ พื้นที่หมู่ที่ ๑ จำนวน ๓.๗๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยหอม ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ปลูกกล้วยหอมทั้งหมด (ไร่)
๑	๓.๗๕
๒	-
๓	-
๔	๑๐.๕๐
รวม	๑๔.๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

ภาพที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยหอม (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

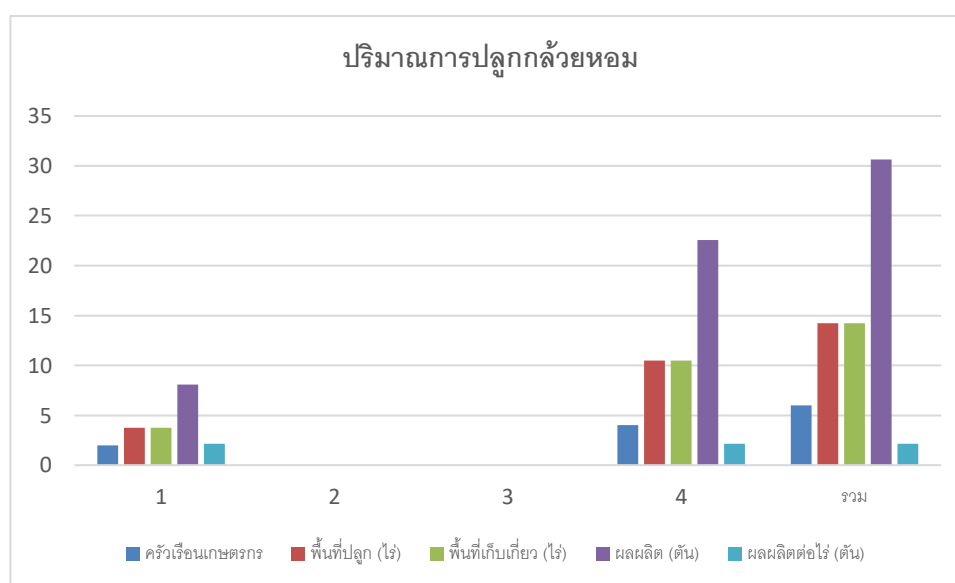
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอม จำนวน ๑๔.๒๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ พื้นที่หมู่ที่ ๔ จำนวน ๑๐.๕๐ ไร่ รองลงมาคือ พื้นที่หมู่ที่ ๑ จำนวน ๓.๗๕ ไร่ ตามลำดับ ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยหอม ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๒	๓.๗๕	๓.๗๕	๘.๐๖	๒.๑๕
๒	-	-	-	-	-
๓	-	-	-	-	-
๔	๔	๑๐.๕๐	๑๐.๕๐	๒๒.๕๘	๒.๑๕
รวม	๖	๑๔.๒๕	๑๔.๒๕	๓๐.๖๔	๒.๑๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

ภาพที่ ๓๒ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยหอม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

กล้วยหอมเป็นพืชที่ชอบอากาศร้อนชื้น เหมาะกับการปลูกในประเทศไทย ถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๔ องศาเซลเซียส กล้วยจะชะงักการเจริญเติบโต หรือมีการเติบโตช้าลง รวมทั้งการออกดอกและติดผลจะช้าด้วย กล้วยหอมเป็นพืชที่มีแผ่นใบใหญ่ ไม่ค่อยทนต่อแรงลมใบ เมื่อใบตื้นลมส่งผลทำให้ใบแตกได้ ถ้าหากใบแตกมากจะทำให้มีการสังเคราะห์อาหารได้น้อยทำให้ต้นไม่เจริญเติบโต ดังนั้นถ้าพื้นที่ที่มีลมแรงมากควรปลูกต้นไม้อื่นทำเป็นแนวกันลมให้ต้นกล้วยเพื่อช่วยลดการเข้าทำลายของแรงลมและการหักโค่นของต้นได้มากขึ้น

(๑) การใช้พันธุ์ดี เลือกรุ่นพันธุ์ปลูกกล้วยหอมควรเป็นหน่อใบแคบหรือหน่อดาบ เป็นหน่ออ่อนที่มีใบอยู่ประมาณ ๓ - ๔ ใบ สังเกตได้จากใบที่เรียวยาวเล็ก หน่อลักษณะเช่นนี้มักจะเกิดอยู่กับโคนต้นเดิมและมีขนาดอวบสมบูรณ์เหมาะสำหรับที่จะเลือกไปเป็นหน่อพันธุ์ปลูกอย่างยิ่ง

(๒) การเตรียมดิน สำหรับการปลูกกล้วยหอม ต้องเป็นดินที่ร่วนซุย ทำการไถพรวนพร้อมตากดินประมาณ ๑-๒ สัปดาห์ เพื่อเป็นการพลิกดินเพื่อฆ่าเชื้อโรครายในแปลงหากแปลงที่เคยปลูกพืชอื่นมาก่อนแล้วมีการระบาดของโรค ควรตากดินให้นานมากขึ้น และโรยปูนขาวเพื่อฆ่าเชื้อโรครายในแปลง จากนั้นทำการใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับสภาพความเป็นกรดต่างของดิน อัตรา ๒๕-๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วย ควรปลูกในดินร่วนที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีการระบายน้ำและการหมุนเวียนอากาศดีถ้าเกษตรกรปลูกกล้วยในดินเป็นดินเหนียวควรใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์เพิ่มมากขึ้นซึ่งจะช่วยให้ดินร่วนโปร่งรากสามารถแผ่กระจายเพื่อหาอาหารได้ดีมากขึ้น

(๓) วิธีการปลูกกล้วยหอม ฤดูกาลที่เหมาะสมสำหรับการปลูกกล้วยหอมคือ ช่วงต้นฤดูฝน เพราะดินจะมีความชื้น เพราะอาศัยน้ำในฤดูฝนได้ชุดหลุมให้มีขนาดความ กว้าง ๕๐ เซนติเมตร ลึก ๕๐ เซนติเมตร นำดินที่ขุดได้กองตากไว้ ๕ - ๗ วัน หลังจากนั้นเอาดินชั้นบนที่ตากไว้ลงไปก้นหลุม ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก แล้วจึงเอาหน่อกล้วยที่เตรียมไว้ วางที่ตรงกลางหลุม เอาดินล่างกลบ รดน้ำ และกดดินให้แน่น ยอดของหน่อควรสูงกว่าระดับดินประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ควรหันรอยแผลของหน่อให้อยู่ในทิศทางเดียวกัน เพราะเมื่อโตเต็มที่และติดผล ผลจะเกิดในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับรอยแผล และอยู่ในทิศทางเดียวกัน

(๔) ระบบการให้น้ำ การให้น้ำผ่านร่องเป็นวิธีการที่ดีที่สุดเพราะต้นกล้วยได้รับน้ำอย่างสม่ำเสมอ น้ำสามารถซึมลงไปใผิวดินได้ดีมากกว่าระบบสปริงเกอร์ อีกทั้งการให้น้ำผ่านร่องยังเป็นวิธีที่ช่วยลด อัตราการแพร่กระจายของโรคได้ดี และยังทำให้ดินมีความชื้นเพียงพอต้นกล้วย เนื่องจากกล้วยเป็นพืชที่ชอบน้ำ แต่ไม่ชอบแฉะ ระยะเวลาการให้น้ำขึ้นอยู่กับความชื้นภายในดิน และสภาพภูมิอากาศหรือฤดูในช่วงนั้นด้วย

(๕) การดูแลรักษา เมื่อต้นกล้วยมีอายุได้ ๔ - ๖ เดือน จะเริ่มมีการแตกหน่อ หน่อที่เกิดมาเรียกว่า หน่อตาม กล้วยถ้ามีหน่อมากควรเอาหน่อออกเพื่อลดการแย่งอาหารจากต้นแม่ โดยควรเก็บหน่อไว้ ๑ - ๒ หน่อ เพื่อให้เป็นตัวพุงต้นแม่เมื่อมีลมแรงและเพื่อใช้เป็นต้นพันธุ์สำหรับเก็บเกี่ยวผลผลิตในปีต่อไป การตัดแต่งใบกล้วยขณะที่มีการแตกหน่อ ควรทำการตัดแต่งใบกล้วยควบคู่ไปด้วยและควรตัดแต่งใบกล้วยไปจนกว่ากล้วยจะตกเครือ การตัดให้เหลือใบกล้วยไว้กับต้น ๑๐ - ๒๐ ใบต่อต้น ตัดด้วยมีดขอให้ชิดต้นกล้วย อย่าให้เหลือก้านกล้วยยื่นยาวออกมาเพราะส่วนที่เหลือยื่นยาวไว้นั้นจะเหี่ยวแล้วรัดลำต้นทำให้ลำต้นส่วนกลางขยายได้ไม่มากเท่าที่ควร

การออกปลี หลังปลูกกล้วย ๖-๘ เดือน ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้น ซึ่งช่วงนี้ กล้วยจะเริ่มแทงปลีแล้ว โดยสังเกตได้จากการแทงใบกล้วยใบสุดท้ายจะมีขนาดสั้น และเล็กมาก ซึ่งเรียกว่า “ใบธง” หลังจากนั้น กล้วยจะเริ่มแทงปลีออกมา ซึ่งจากระยะเริ่มแทงปลีจนถึงปลีบานแล้วจะใช้เวลาประมาณ ๑๔ วัน หลังจากปลีบานแล้ว ๒-๓ วัน หรือ มองเห็นผลมีขนาดสม่ำเสมอแล้ว หรือ เรียกวันนี้ว่า “หวีตีนเต่า” จึงให้ตัดปลีออกได้ โดยหวีที่ต่ำกว่าหวีตีนเต่าจะมีขนาดผลเล็ก ผลไม่สม่ำเสมอ ซึ่งเมื่อเริ่มเห็นหวีลักษณะนี้ก็เริ่มตัดปลีได้ โดยตัดในตำแหน่งที่ต่ำกว่าหวีตีนเต่าลงมา ๑ หวี เพราะหากปล่อยให้หวีอื่น ๆ เติบโตเข้า และผลไม่สม่ำเสมอได้

การค้ำยัน กล้วยหอมมักมีผลขนาดใหญ่และมีน้ำหนักมาก หากไม่ค้ำไว้ ต้นอาจล้ม ทำให้เครือหักได้ จำเป็นต้องค้ำบริเวณโคนเครือกล้วยไว้ โดยใช้ไม้ไผ่หรือไม้อื่นที่มีง่าม

การหุ้มเครือ และตัดใบธง การหุ้มเครือเป็นการหุ้มด้วยผ้าพลาสติก แบบเปิดด้านล่างไว้ ซึ่งจะทำการตัดปลีแล้วประมาณ ๒๕-๓๐ วัน ทั้งนี้ เครือกล้วยที่มีการหุ้มเครือจะได้ผลกล้วยที่มีผิวสวย ไม่มีรอยแมลงทำลาย ส่วนการตัดใบธง จะตัดเพื่อไม่ให้ใบมาเสียดสีกับผลกล้วย เพราะอาจทำให้ผลมีรอยหรือเกิดโรคเชื้อราได้ โดยจะเริ่มตัดเมื่อใบธงเริ่มหัก

(๖) การใส่ปุ๋ย

- ช่วงอายุ ๑-๓ เดือน ระยะพัฒนาต้น ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ประมาณ ๑ กำมือต่อต้น โดยให้ปุ๋ยทุก ๑ เดือนเพื่อบำรุงต้น
- ช่วงอายุ ๓-๕ เดือน ระยะทำปฐพี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และปุ๋ยเคมีสูตร ๒๕-๗-๗ อย่างละ ๒ กำมือต่อต้น โดยให้ปุ๋ยทุก ๑ เดือน เพื่อช่วยส่งเสริมการสร้างปฐพี และบำรุงต้น
- ช่วงอายุ ๕-๙ เดือน ระยะพัฒนาผล ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อย่างละ ๒ กำมือต่อต้น โดยให้ปุ๋ยทุก ๑ เดือน เพื่อพัฒนาผลและส่งเสริมด้านคุณภาพของผลผลิต

(๗) การเก็บเกี่ยวผลผลิต หลังจากการปลูกแล้วประมาณ ๑๐-๑๑ เดือน จะเริ่มเก็บเกี่ยวได้ โดยมีระยะหลังปลูกถึงแทงปฐพี ๗-๘ เดือน และหลังจากแทงปฐพีจนเก็บเกี่ยวได้ ๗๐-๘๐ วัน โดย ๑ เครือ จะมีหวีประมาณ ๖ -๑๐ หวี และ ๑ หวี มีประมาณ ๑๐ - ๑๖ ผล หรือมากกว่า หากดินมีความสมบูรณ์ หลังจากตัดปฐพี ประมาณ ๗๐-๘๐ วัน จะเริ่มเก็บเกี่ยวหรือผลได้ ทั้งนี้ หากเป็นการส่งจำหน่าย จำเป็นต้องเก็บก่อนผลสุกหรือผลเหลือง ประมาณ ๓ วัน ซึ่งเวลานิยมเก็บในช่วงเช้าตรู่

ระยะการสุกของกล้วยหอม

- ระยะที่ ๑ เปลือกเขียว (ดิบ ๑๐๐%) ผลแข็ง ไม่มีการสุก
- ระยะที่ ๒ เปลือกเขียว (ดิบ ๙๕%) เริ่มสุก และเปลี่ยนเป็นสีเหลือง (๕%)
- ระยะที่ ๓ เปลือกเขียว (ดิบ ๗๐%) เริ่มสุก และเปลี่ยนเป็นสีเหลืองมากขึ้น (๓๐%)
- ระยะที่ ๔ เปลือกเขียว (ดิบ ๓๐%) เริ่มสุก และเปลี่ยนเป็นสีเหลืองมากขึ้น (๗๐%)
- ระยะที่ ๕ เปลือกเหลือง มีการสุกมาก (๙๕%) ปลายยังเป็นสีเขียว (ดิบ ๕%)
- ระยะที่ ๖ ทั้งผลมีสีเหลือง มีการสุกเต็มที่ (๑๐๐%)
- ระยะที่ ๗ ผิวสีเหลือง และเริ่มมีจุดสีน้ำตาล (สุกเต็มที่ มีกลิ่นหอม และเริ่มเปลี่ยนแปลง)
- ระยะที่ ๘ ผิวสีเหลือง และมีจุดสีน้ำตาลมากขึ้น (สุกมากเกินไป เนื้อเริ่มอ่อนละ และมึกลิ่นแรง)

(๘) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑.โรคตายพราย/โรคเหี่ยว สาเหตุของโรคเกิดจากเชื้อรา มักจะแพร่ระบาดไปกับกล้วยที่ปลูกในดินเหนียวหรือในพื้นที่ที่มีการระบายน้ำไม่ดี เชื้อราจะมีอยู่มากบนผิวของเหง้าที่เป็นโรค โดยจะเห็นว่ามีส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อรา(สปอร์)ติดอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น การแพร่ระบาดจึงเป็นไปได้ทั้งการใช้หน่อที่มีเชื้อ, ทางดิน,การให้น้ำ และการใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน

อาการของพืชที่เป็นโรค เชื้อราจะเข้าทำลายทางรากพืช แล้วไปเจริญอยู่ในท่อน้ำท่ออาหารของเหง้าและโคนต้น ทำให้ท่อน้ำท่ออาหารเกิดอุดตัน และเน่าเป็นสีน้ำตาล การส่งน้ำจากรากไปสู่ใบจึงเป็นไปได้ยากหรือเป็นไปได้ไม่เต็มที่ พืชจึงแสดงอาการเหี่ยวเฉาเหมือนขาดน้ำในเบื้องต้น ก่อนจะแสดงอาการที่หนักกว่าคือ ใบเหี่ยวและกิ่งหักพับลู่ลงมา วิธีการทดสอบ เมื่อพบว่ากล้วยมีการเหี่ยวเฉาเหมือนขาดน้ำ ให้เกษตรกรทำการให้น้ำกล้วยก่อนนั้นให้ชุ่มชื้นและเฝ้าดูว่า ภายใน ๓๐ นาที - ๑ ชม. นั้น พืชมีอาการฟื้นจากสภาพที่สลดเหี่ยวเฉาแล้วกลับมาตึ๊งเดิมหรือไม่ หากยังเหี่ยวเฉาอยู่ให้คาดว่าเป็นโรคเหี่ยวเพราะเชื้อรา หากพบสัญญาณของโรคให้นำไปเฝ้ากำจัดทิ้ง อีกอาการหนึ่งที่สังเกตได้ชัดในกล้วยที่อยู่ในระหว่างการเจริญเติบโตคือ ส่วนใบยอดหรือใบธงเป็นสีขาวอมเหลืองซีด ชูตั้งตรงอยู่บนยอด แต่ส่วนของกาบใบนั้นกลับหลุดออกหลวมๆ (เหมือนล่อนออกมา) หากกล้วยอยู่ในระยะของการเจริญเติบโตทางลำต้น จะหยุดชะงักการเจริญเติบโต-ไม่ออกปฐพีหรือตกเครือ

การป้องกันกำจัด :

- ใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ปลอดโรค
- ทำลายต้นกล้วยที่เป็นโรค

- ห้ามขุดย้ายหน่อที่เป็นโรคไปปลูก
- ทำความสะอาดเครื่องมือ
- เมื่อขุดต้นที่เป็นโรคทิ้งแล้ว ควรใส่ปูนขาว ๑-๒ กก./หลุม
- ราดโคนต้นที่เป็นโรคให้ชุ่มด้วยสารเคมี เช่น แคปแทน อัตรา ๔๐ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ฉีดสารเคมี คาร์เบนดาซิม เข้มข้น ๒% จำนวน ๓ม.ล./ต้น ทุก ๕, ๗ และ ๙ เดือน
- จัดระบบน้ำที่เหมาะสม

๒. โรคแอนแทรคโนส เป็นอีกหนึ่งโรคที่สำคัญของกล้วยทุกชนิดพันธุ์ มักพบเข้ามาสร้างปัญหาหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือ ระยะระหว่างรอการจำหน่ายผลผลิต มักพบอาการของโรคที่ผลมากกว่าส่วนอื่นๆ สาเหตุของการเกิดโรคเกิดจากเชื้อรา การแพร่ระบาดเกิดจากการปลิวไปของสปอร์ โดยลมฝนในช่วงใกล้เก็บเกี่ยวผลผลิตหรือหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว

ลักษณะอาการของพืชที่เป็นโรค ผลกล้วยจะถูกเชื้อราเข้าทำลายในระยะแก่เต็มที่หรือใกล้จะสุก โดยสปอร์ของเชื้อราสาเหตุจะไปตกติดอยู่บนปลายสุดของผล เมื่อได้รับความชื้นก็จะงอกและเข้าทำลายปลายผลก่อนจนมองเห็นเป็นจุดสีดำ ฉ่ำน้ำ แล้วขยายวงกว้างไปเรื่อยๆ จนเข้าสู่เนื้อเยื่อภายในทำให้เนื้อในผลเน่ายุ่ย และเปลือก เป็นสีดำคล้ำหรือน้ำตาลดำ ขนาดและรูปร่างของแผลที่เกิดโรคนั้นไม่แน่นอน หากขยายตัวถึงกึ่งกลางที่มีความละเอียดสูงจะเห็น ผิวผลสีน้ำตาลดำที่เป็นโรคนั้นมีตุ่มนูนสีน้ำตาลเข้มขนาดเล็กๆ อยู่ทั่วไป โรคนี้เป็นได้ทั้งก่อนและหลังเก็บเกี่ยว หากผลกล้วยเป็นโรคแล้วจะเน่าลูกกลม สร้างความเสียหายได้เร็วมาก

การป้องกันและกำจัด

- ฉีดพ่นด้วยคาร์เบนดาซิม ๕๐ % W/V SC อัตรา ๑๐-๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ เบนโนมิล ๕๐% WP อัตรา ๕-๑๕ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ตัดแต่งกิ่งก้านให้โปร่งพร้อมกำจัดเศษซากพืช และกาบกล้วยที่เหี่ยวออกจากแปลงพืช
- เลือกไว้ต้นที่แข็งแรง และควรไว้ต้นเพียง ๓-๔ ต้นต่อกอ
- กำจัดวัชพืชออกจากแปลงปลูก เพื่อป้องกันการสะสมของเชื้อโรค หรือเชื้อโรคไปอาศัย

อยู่

- บำรุงพืชปลูกให้แข็งแรงด้วยน้ำและปุ๋ยและคลุมดินด้วยเศษฟาง
- สร้างทางระบายน้ำในแปลงปลูกพืช เพื่อลดการท่วมขังหลังการให้น้ำหรือฝนตก

๓. หนอนม้วนใบ ตัวเต็มวัยของหนอนม้วนใบกล้วยนั้นเป็นผีเสื้อขนาด ๗๐-๗๗ มม. สามารถขยายพันธุ์ได้หลายครั้งต่อปี ตัวหนอนจะอาศัยกัดกินและอาศัยอยู่ที่ใบกล้วย นอกจากนี้ยังพบว่ามีการเข้าทำลายมะพร้าวและพืชตระกูลปาล์มอีกด้วย

ลักษณะการทำลาย หนอนม้วนใบกล้วยจะกัดกินใบและก้านใบอ่อน โดยใบและก้านใบจะแห้ว หรือฉีกขาดอย่างรวดเร็ว จนใบหักพับลงมา ในขณะที่ใบอ่อนที่ถูกกัดกินนั้นยังอยู่ในสภาพที่ม้วนอยู่จากนั้นใบกล้วย ที่หักพับลงมาจะค่อยๆ เหี่ยวแห้งไป ซึ่งอาจทำให้กล้วยเติบโตไม่ดีหรือชะงักการเติบโต

การป้องกันกำจัด ตัดใบที่ถูกทำลายไปเผาไฟ เพื่อทำลายตัวอ่อนของผีเสื้อให้หมดไป

๔. ดั้วงวง หรือหนอนกอ ลักษณะการเข้าทำลายนั้น เกิดจากการที่ตัวหนอนเข้าไ้อยู่อาศัยกัดกินเนื้อเยื่อในลำต้นหรือเหง้ากล้วย ทำให้ท่อน้ำท่ออาหารถูกตัดขาด ต้นกล้วยเติบโตให้ผลผลิตหรือยืนต้นต่อไปไม่ได้ ดั้วงวงจึงกลายเป็นศัตรูตัวร้ายที่ผู้ปลูกกล้วยควรเฝ้าระวัง ดั้วงวงจะเข้าทำลายกล้วยในระยะที่เป็นตัวหนอน ซึ่งเป็นระยะที่สร้างความเสียหายให้แก่ต้นกล้วยได้มากที่สุด ส่วนตัวแก่ของดั้วงวงนั้นก็ยังสามารถสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นกับกล้วยได้เช่นกัน แต่ไม่มากเท่าในระยะตัวหนอน

ลักษณะการเข้าทำลาย วงงไขเหง้า ตัวหนอนจะเจาะเข้าไปกัดกินขนอไขอยู่ภายในเหง้ากล้วย ระดับใต้ดินติดโคนต้นจึงสังเกตเห็นการเข้าทำลายได้ไม่ชัด โดยตัวหนอนจะอยู่ในต้นกล้วย อาศัยกัดกินเนื้อเยื่อภายในจนกว่าจะเข้าดักแด้ จึงทำให้ท่อน้ำท่ออาหารเสียหาย ต้นจึงชะงักการเติบโต หากพบว่ามีหนอนเพียงแค่ ๕ ตัวต่อต้น ก็จัดว่าอาการหนักสาหัส ต้องเร่งจัดการตัดตอนก่อนที่จะเกิดการแพร่กระจายพันธุ์มากกว่าเดิม เมื่อกล้วยถูกหนอนทำลายหนักขึ้น ต้นกล้วยจะโตต่อไม่ได้ และตายในที่สุด ไม่ว่าจะปลูกล้วยในฤดูไหนหรือต้นกล้วยมีอายุเท่าใดตัวหนอนด้วงงวง ก็สามารถเข้าทำลายได้ทุกระยะ เมื่อตัวหนอนของด้วงงวงออกจากดักแด้ เป็นตัวเต็มวัย ก็จะอาศัยอยู่แถวโคนต้นในระดับซิดผิวดิน หรือต่ำกว่าเล็กน้อย เพื่อการผสมพันธุ์ต่อไป ด้วงงวงไขกาบกล้วย ด้วงชนิดนี้เป้นศัตรูที่มีการทำลายรุนแรงพอ ๆ กับด้วงงวงไขเหง้า ตัวหนอนจะไชทำลายต้นที่อยู่เหนือพื้นดินขึ้นไปถึงประมาณกลางต้น โดยไชต้นเป็นรูแล้วขนเข้าไปถึงไส้กลางต้น มองเห็นข้างนอกเป็นรอยรอบต้นพรุไปทั่ว มักชอบทำลายต้นกล้วยที่โตแล้ว หรือใกล้จะออกปลี หรือกำลังตกเครืออยู่ จึงทำให้เกิดเครือหักพับกลางต้นหรือเหี่ยวเฉาเียนต้นตาย ซึ่งด้วงชนิดนี้จะมีขนาดใหญ่กว่าด้วงงวงไขเหง้า

การป้องกันกำจัดด้วงงวงทั้งสองชนิด จะใช้แนวทางกำจัดแบบเดียวกันนั้นคือ

๑. ทำความสะอาดสวน อย่าปล่อยให้พื้นที่สวนรกรุงรังเต็มไปด้วยหญ้าวัชพืช เศษชิ้นส่วน ของลำต้นกล้วย กาบกล้วย ถ้าเป็นกล้วยที่ตัดเครือแล้ว ควรสับให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ หว่านกระจายในพื้นที่สวนแทนการสุมเป็นกองสูง เพื่อเลี่ยงการเข้ามาวางไข่ของตัวเต็มวัย

๒. การนำหน่อพันธุ์กล้วยมาปลูกในสวนจะต้องมั่นใจว่าปราศจากโรคหรือแมลง หากไม่แน่ใจเกษตรกรควรจุ่มหน่อพันธุ์ด้วย สารคลอร์ไพริฟอส ๔๐% EC อัตรา ๔๐ มล.ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๓. หากมีการขุดหน่อกล้วยจากแปลงไปขยายปลูก ควรขุดออกจากแปลงในทันทีไม่ควรคาทิ้งไว้ข้ามคืนเพราะจะทำให้ตัวเต็มวัยด้วงงวงเข้ามาวางไข่ได้ และทุกครั้งที่มีการขุดหน่อออกไปควรฝังดินกลบหลุมทุกครั้งเป็นการป้องกันตัวเต็มวัยเข้าทำลายบริเวณรอยแผลหรือเหง้ากล้วยที่เหลือ

๔. ใช้สารเคมีชื่อ คลอร์ไพริฟอส ๔๐% EC ในอัตรา ๔๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร หรือ สารฟิโพรนิล ๕% SC ในอัตรา ๑๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร ราดรดโคนต้นกล้วยให้สูงจากพื้นดิน ๓๐ ซม. และราดบนพื้นดินรอบๆ โคนต้นภายในระยะรัศมีรอบโคนต้น ๓๐ ซม. จะเป็นการช่วยป้องกันการเข้ามาทำลายวางไข่ของตัวเต็มวัยบริเวณเหง้าและโคนต้นกล้วยได้ รวมทั้งยังเป็นการกำจัดตัวหนอนที่อยู่ตามโคนต้นกล้วยได้

๕. ควรแช่หน่อพันธุ์ในน้ำยาดีลตริน ๒๕% ในอัตรา ๑ ส่วน ต่อน้ำ ๕๐ ส่วน โดยแช่หน่อพันธุ์ทิ้งไว้ ๑ คืน ก่อนนำไปปลูก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบางพระครุ มีการปลูกกล้วยหอม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูก ดังนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยหอม ในตำบลบางพระครุ อำเภอนครหลวง

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยหอม	←				△							→
	←								▽			→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบางพระครู มีต้นทุนการผลิตกล้วยหอม เป็นเงิน ๑๖,๔๘๐ บาท

ตารางที่ ๒๙ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยหอม ปี ๒๕๖๕/๖๖ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง

ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
๑	ค่าเตรียมดิน	๑,๘๐๐	
๒	ค่าห่อพันธุ์	๓,๐๐๐	
๓	ค่าจ้างปลูก	๒,๐๐๐	
๔	ค่าปุ๋ยเคมี+ปุ๋ยคอก	๔,๐๐๐	
๕	ค่าน้ำ	๑,๐๐๐	
ที่	รายการ	จำนวนเงิน (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
๖	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช	๔๘๐	
๗	ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา เช่น ใส่ปุ๋ย ฉีดยา เก็บเกี่ยว และตัดแต่งกิ่ง	๔,๒๐๐	
๘	รวมต้นทุน (บาท/ไร่)	๑๖,๔๘๐	
๙	ผลผลิต (กก./ไร่)	๒,๑๕๐	
๑๐	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	๑๘	
๑๑	รายได้ (บาท/ไร่)	๓๘,๗๐๐	
๑๒	กำไร (บาท/ไร่)	๒๒,๒๒๐	

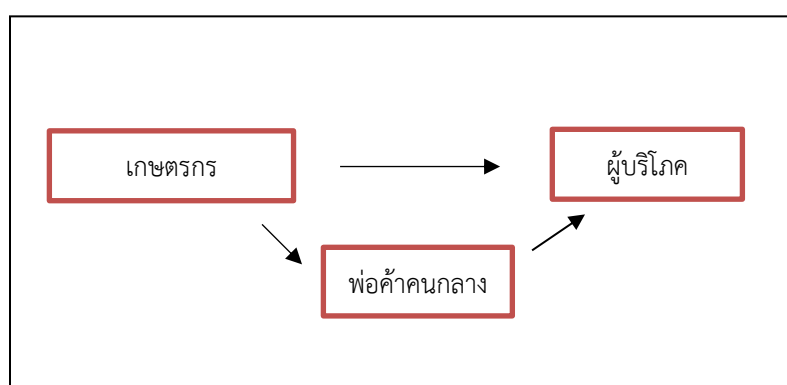
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ผลผลิตกล้วยหอมที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทางเดียว คือการขายผลผลิตสด

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอม ส่วนใหญ่เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะจำหน่ายในพื้นที่ด้วยตนเอง หรือพ่อค้าคนกลางที่ขายอยู่ในตลาดชุมชน

ภาพที่ ๓๓ แสดงวิธีการตลาดกล้วยหอม ตำบลบางพระครู อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง, ๒๕๖๕)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แหล่งรับซื้อ
ผลผลิต/โรงงานแปรรูปใหญ่ๆไม่มี มีเพียงตลาดชุมชนเท่านั้น

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง มีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน ๔ ราย

ตารางที่ ๓๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายระเบียบ จำเริญ	๙ ม.๔	บางพระครู	นครหลวง	๒๕๖๓	สวนผสม
๒	นายสมบัติ จำเริญ	๙/๑ ม.๔	บางพระครู	นครหลวง	๒๕๖๓	สวนผสม
๓	นายวิโรจน์ เข้มอนุสุข	๑๔๙ ม.๑	บางพระครู	นครหลวง	๒๕๖๔	สวนผสม
๔	ว่าที่ ร.ต. ธเนศ สุคันธฤกษ์	๙/๔ ม.๔	บางพระครู	นครหลวง	๒๕๖๔	สวนผสม

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครหลวง, ๒๕๖๕

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๑ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร				
๑. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	- แหล่งน้ำและระบบชลประทานยังไม่ทั่วถึง ไม่เพียงพอในบางพื้นที่	- พัฒนา/ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อรองรับปริมาณน้ำในฤดูฝน - ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร	หมู่ที่ ๑,๒,๔,๕ และ ๘	
๒. การขาดแคลนน้ำทางการเกษตร	- ไม่มีแหล่งน้ำสำรองขนาดใหญ่เพื่อการเกษตร ใช้น้ำจากระบบชลประทานเป็นหลัก	- ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ ใช้น้ำน้อย	หมู่ที่ ๑,๒,๔,๕ และ ๘	
๓. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	- ดินมีการใช้ปลูกข้าวอย่างต่อเนื่องขาดการปรับปรุงบำรุงดิน	- ให้ความรู้เกี่ยวกับดินและการปรับปรุงบำรุงดิน	หมู่ที่ ๑,๒,๔,๕ และ ๘	
๔. ภัยพิบัติด้านการเกษตร	- พื้นที่ลุ่มต่ำประสบปัญหาอุทกภัย ผลผลิตเสียหาย	- ปรับระบบการปลูกข้าว ปลูกข้าวเลื่อนเวลา เพื่อเลี่ยงอุทกภัยในช่วงน้ำหลาก	หมู่ที่ ๒,๔ และ ๘	
๕. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่า	- ไม่สามารถปรับพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมในการทำการเกษตรได้ - ค่าเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรสูงในบางพื้นที่		หมู่ที่ ๑,๒,๔,๕ และ ๘	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด				
๑. โรคและแมลงศัตรูพืช	<ul style="list-style-type: none"> - เกิดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชเป็นบางครั้ง - เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช 	<ul style="list-style-type: none"> - การเฝ้าระวังและการจัดทำแปลงพยากรณ์เพื่อเตือนการระบาด - ให้ความรู้เกี่ยวกับ โรคและแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัด - ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ 	ทุกหมู่บ้าน	
๒. ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตต่อไร่ต่ำในบางพื้นที่เนื่องจากการบริหารจัดการพื้นที่ไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงการบริหารจัดการในกระบวนการผลิต 	ทุกหมู่บ้าน	
๓. คุณภาพของผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพของผลผลิตยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการผลิตพืชอาหารเพื่อพัฒนาคุณภาพ เช่น GAP, เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น 	ทุกหมู่บ้าน	
๔. ต้นทุนการผลิตสูง	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากการใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่สูงเกินความจำเป็น 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้การลดต้นทุนการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ สารเคมี เป็นต้น 	ทุกหมู่บ้าน	
๕. ราคาผลผลิตตกต่ำ	<ul style="list-style-type: none"> - ราคาผลผลิตทางการเกษตรมีแนวโน้มไม่แน่นอน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต, การเกษตรแบบแปลงใหญ่, เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน เพื่อลดความเสี่ยงด้านราคา 	ทุกหมู่บ้าน	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
<p>ด้านเกษตรกรและองค์กร</p> <p>เกษตรกร</p> <p>๑. การรวมกลุ่มมีน้อยและไม่เข้มแข็ง</p> <p>๒. การบริหารจัดการสินค้า</p>	<p>- การรวมกลุ่มมีน้อย กลุ่มเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี</p> <p>- ขาดแนวคิดเชิงธุรกิจ เกษตรกรยังทำการผลิตแบบดั้งเดิม</p>	<p>- ส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างการรับรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานแบบกลุ่ม</p> <p>- ส่งเสริมนวัตกรรมจากภูมิปัญญาชาวบ้าน</p> <p>- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเชิงธุรกิจ</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p> <p>ทุกหมู่บ้าน</p>	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
<p>ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์</p> <p>๑. การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า</p> <p>๒. บรรจุภัณฑ์</p>	<p>- การแปรรูปผลผลิตยังมีน้อย เกษตรกรยังไม่ให้ความสำคัญในก้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า</p> <p>- ยังไม่มีความโดดเด่น ไม่แสดงความเป็นเอกลักษณ์</p>	<p>- ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร</p> <p>- ให้ความรู้ในด้านการแปรรูปและส่งเสริมนวัตกรรมด้านการเกษตร</p> <p>- ส่งเสริมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้มีความเป็นเอกลักษณ์และแสดงอัตลักษณ์</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p> <p>ทุกหมู่บ้าน</p>	

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของ ตำบลบางพระครู อำเภอนครหลวง

ตารางที่ ๓๒ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) ๑. พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน ๒. มีศูนย์เรียนรู้ ด้านการเกษตร ๓. เส้นทางคมนาคมมีความสะดวก ๔. มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐและเอกชน	จุดอ่อน (W) ๑. เกษตรกรส่วนใหญ่เช่าที่ดินในการประกอบอาชีพการเกษตร ๒. ขาดความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม ๓. ขาดความเข้าใจในการปรับปรุงบำรุงดิน ๔. ขาดการรวมกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ๕. เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก
โอกาส (O) ๑. รัฐบาลให้การสนับสนุนภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ๒. รัฐบาลสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินงานด้านการเกษตร ๓. ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ ๔. การจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางตลาดออนไลน์	SO กลยุทธ์เชิงรุก ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส (รุก เพิ่ม ขยาย) ๑. การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร (S๑+S๒+S๕+O๑+O๒+O๓) ๒. การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร (S๒+S๕+O๑+O๒+O๓+O๔)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส (ปรับปรุงตนเอง) ๑. การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม (W๑+W๒+W๓+O๑+O๒+O๓) ๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (W๒+W๓+W๔+O๒+O๓+O๔)
ภัยคุกคาม (T) ๑. ราคาปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำ/ไม่แน่นอน ๓. การระบาดของโรค/แมลงศัตรูพืช ๔. ภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง/อุทกภัย ๕. สภาพภูมิอากาศมีความแปรปรวน กระทบต่อผลผลิต	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (รักษาสถานภาพ) ๑. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (S๒+S๕+T๑+T๒+T๓+T๔) ๒. การจัดการปัจจัยการผลิต (S๑+S๒+S๕+T๑+T๓+T๔+T๕)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (เลิก หลีกเลียง หนี) ๑. การบริหารจัดการศัตรูพืช (W๒+W๓+W๕+T๓+T๕) ๒. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (W๑+W๔+T๒+T๔) ๓. การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (W๒+W๓+W๔+W๕+T๑+T๒+T๓+T๕)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

เพื่อสร้างการรับรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกร การบูรณาการกับหน่วยงานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเสริมสร้างโอกาสในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

๑.๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

เพื่อสร้างการรับรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจในระบบและรูปแบบตลาดสินค้าออนไลน์ สามารถดำเนินการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการขยายโอกาสในการจำหน่ายสินค้าด้านการเกษตร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

เพื่อปรับปรุง พัฒนาระบบการผลิต ให้เหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร เช่น การปรับปรุงบำรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น การปลูกพืชใช้น้ำน้อยเพื่อทดแทนการทำนาในสภาวะประสบปัญหา น้ำขาดแคลน เกษตรกรสามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การนำแผนที่เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร เพื่อการจัดการดินและน้ำ ผลผลิต อุปสงค์ อุปทาน รวมทั้งปัจจัยการผลิตให้สอดคล้องกัน สถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

๒.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

เพื่อพัฒนาการผลิตทางการเกษตร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เช่น การลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร การใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่า

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้มีความพร้อมในการให้บริการแก่เกษตรกร สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในการประกอบกิจกรรมต่างๆ ด้านการเกษตร

๓.๒ การจัดการปัจจัยการผลิต

เพื่อให้เกษตรกรมีความสามารถในการจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและมีต้นทุนการผลิตทางการเกษตรที่ลดลง

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ การบริหารจัดการศัตรูพืช

เสริมสร้างความรู้ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชอย่างถูกวิธี สร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management – IPM) ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การเฝ้าระวังและการจัดทำแปลงพยากรณ์เดือน

การระบาดของศัตรูพืช เพื่อให้เกษตรกรสามารถป้องกันกำจัดได้อย่างทันท่วงที เป็นการลดความเสียหายทางผลผลิตที่เกิดจากการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรูพืช

๔.๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

เพื่อบริหารจัดการทรัพยากร เช่น พื้นที่ แหล่งน้ำ ให้เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร เพื่อหลีกเลี่ยงความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงในด้านราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำได้อย่างเหมาะสม มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเกษตร เพื่อปรับปรุงทรัพยากรทางการเกษตรให้เพียงพอ เหมาะสมต่อการผลิต

๔.๓ การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการประกอบกิจกรรมการเกษตร เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการเกษตรมาใช้ เพื่อเป็นการลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดความเสี่ยงในด้านราคาปัจจัยการผลิต

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑.แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เกษตรกรมีทรัพยากรที่มีความเหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร สามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม

- เกษตรกรมีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้าเกษตรมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

- เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้

- เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง พร้อมพัฒนาสู่เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer, Young Smart Farmer)

- เกษตรกรมีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม การบริหารจัดการศัตรูพืชอย่างถูกวิธี สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

- เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่ เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน มีทางเลือกในการจัดจำหน่ายสินค้า มีตลาดรองรับผลผลิตสินค้าเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในไร่นา

กลยุทธ์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๕ การจัดการปัจจัยการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๖ การบริหารจัดการศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

กลยุทธ์ที่ ๗ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

โครงการที่ ๑ โครงการปรับระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ลุ่มต่ำ

โครงการที่ ๒ โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำทางการเกษตร

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer (YSF)

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น)

- YSF มีทรัพยากรที่มีความเหมาะสมในการประกอบกิจกรรมด้านการเกษตร สามารถจัดหาและใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม มีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้าเกษตรมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

- YSF มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ และสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ได้

- YSF มีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม การบริหารจัดการศัตรูพืชอย่างถูกวิธี สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- วิสาหกิจชุมชนมีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้ามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

- วิสาหกิจชุมชนมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

- วิสาหกิจชุมชนมีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อนำมาพัฒนากิจการได้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์

กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สถาบันเกษตรกร มีระบบการผลิตที่เหมาะสม สินค้ามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

- สถาบันเกษตรกร มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

- สถาบันเกษตรกร มีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อนำมาพัฒนากิจการได้
- สถาบันเกษตรกร มีความสามารถในการแข่งขันทางการค้าเพิ่มขึ้น

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์

๑.๒.๔ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ศพก. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาศึกษาดูงานได้
- ศพก. มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า สามารถนำเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้ได้เหมาะสม

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ที่ ๒ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

กลยุทธ์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๔ การจัดการปัจจัยการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๕ การบริหารจัดการศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑. เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้พืชที่ปลูกได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสม โดยจะต้องใช้การชลประทานเข้าช่วย ตามความหมายแล้วการชลประทานเป็นการให้น้ำแก่พืชโดยการเพิ่มความชื้นให้แก่ดินเพื่อให้ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช
- เพื่อให้เกษตรกรรู้จักการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร

๒. กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการระบบการผลิตที่เหมาะสม

- โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน
- โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

กลยุทธ์ที่ ๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

- โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้พืชที่ปลูกได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสม โดยจะต้องใช้การชลประทานเข้าช่วย ตามความหมายแล้วการชลประทานเป็นการให้น้ำแก่พืชโดยการเพิ่มความชื้นให้แก่ดินเพื่อให้ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช
- เพื่อให้เกษตรกรรู้จักการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การจัดการปัจจัยการผลิต

- โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

กลยุทธ์ที่ ๒ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

- โครงการที่ ๑ โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำทางการเกษตร
- โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนา เกษตร กร/ กลุ่ม/ องค์กร	๓. โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์	เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในตลาดสินค้าออนไลน์และสนับสนุนช่องทางบริหารจัดการจำหน่ายสินค้า	๓๐ ราย	ตำบลบางพระครู	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผลโครงการ	-	-	-	-	๓๐ ราย	๙,๐๐๐ บาท	-	-	-	-	- สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
	๔. โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน	เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้	๒ กลุ่ม ๒๐ ราย	ตำบลบางพระครู	๑. ประชาสัมพันธ์โครงการ ๒. รับสมัครและคัดเลือกกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานให้แก่กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๔. ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๕. สรุปผลและประเมินผลโครงการ	-	-	๒ กลุ่ม ๒๐ ราย	๒๑,๐๐๐ บาท	-	-	-	-	-	-	- สำนักงานเกษตรอำเภอ นครหลวง - ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

ภาคผนวก

โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรมีความต้องการผลิตข้าวให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มาก จะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดโรค แมลง ศัตรูพืชและใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสมและตกค้างในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนระบบการผลิต จากระบบการผลิตทางการเกษตรที่เน้นการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรที่มีระบบการผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ โดยการใช้ความรู้ในการปลูกข้าวที่ปลอดภัยตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP)

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice)

๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเกิดจากการใช้สารเคมีมากเกินความจำเป็น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การผลิตตามมาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม GAP (ข้าว) แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ ถ่ายทอดความรู้เรื่องสารชีวภัณฑ์ (การผลิตและการใช้) จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๑๖,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๒ ครั้ง จำนวน ๘,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ผลิตสารชีวภัณฑ์ จำนวน ๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในการการผลิตข้าวปลอดภัยตามมาตรฐาน GAP

๙.๒ เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงจากการผลิตตามระบบการผลิตข้าวปลอดภัย

๙.๓ เกษตรกรมีการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่ของตนเอง

โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรในปัจจุบันเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ขาดการพักพื้นที่ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมโทรม โดยเฉพาะดินที่ใช้ในการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นดินขาดอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕% มีการใช้ที่ดินทำการเพาะปลูกติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่ได้เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินให้เหมาะสม เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน แนวทางในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์และอินทรีย์วัตถุในดิน คือ การใช้พืชปุ๋ยสดในการปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพืชตระกูลถั่ว โดยการปลูกและไถกลบก่อนการปลูกพืชหลัก ซึ่งจะเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ทำให้การดูดซับอาหารของพืชหลักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๓ เพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินให้เหมาะแก่การทำการเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องดินและการจัดการดิน แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ สนับสนุนพืชปุ๋ยสด เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ จัดหาปัจจัยการผลิตสนับสนุนให้แก่เกษตรกร
- ๗.๕ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๖ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๓๒,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๔,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๒๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องดินและการจัดการดิน
- ๙.๒ พื้นที่การเกษตรของเกษตรกรได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน จำนวน ๑๐๐ ไร่

โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในไร่นา

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรในปัจจุบันเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ขาดการพักพื้นที่ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมโทรม โดยเฉพาะดินที่ใช้ในการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นดินขาดอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕% มีการใช้ที่ดินทำการเพาะปลูกติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่ได้เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินให้เหมาะสม เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ นอกจากนี้แล้วเกษตรกรส่วนใหญ่มักจะทำการเผาตอซังฟางข้าว เพื่อความสะดวกในการทำนารอบต่อไป ทำให้ดินยังมีความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในประโยชน์และโทษของการเผาตอซังฟางข้าว เพื่อให้ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการงดเผาตอซังฟางข้าว
- ๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๓ เพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินให้เหมาะแก่การทำเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องประโยชน์และโทษของการเผาตอซังฟางข้าว แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ สนับสนุนสารย่อยสลายตอซังฟางข้าวให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ จัดหาปัจจัยการผลิตสนับสนุนให้แก่เกษตรกร
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๓๒,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้	จำนวน ๔,๐๐๐ บาท
๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	จำนวน ๒๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจในประโยชน์และโทษของการเผาตอซังฟางข้าว
- ๙.๒ พื้นที่การเกษตรของเกษตรกรมีการใช้สารย่อยสลายฟางแทนการเผา จำนวน ๑๐๐ ไร่

โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรในปัจจุบันเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ขาดการพักพื้นที่ และขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมโทรม โดยเฉพาะดินที่ใช้ในการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นดินขาดอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕% มีการใช้ที่ดินทำการเพาะปลูกติดต่อกันเป็นเวลานาน โดยไม่ได้เพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินให้เหมาะสม เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน แนวทางในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์และอินทรีย์วัตถุในดิน คือ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ในการปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ช่วยทำให้การดูดซับอาหารของพืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี
- ๒.๓ เพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินให้เหมาะแก่การทำการเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องดินและการจัดปรับปรุงบำรุงดิน แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ จัดทำจุดสาธิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๒ จุด

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ จัดหาปัจจัยการผลิตสนับสนุนการจัดทำจุดสาธิตปุ๋ยอินทรีย์
- ๗.๕ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๖ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๑๔,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๖,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ งบประมาณในการจัดทำจุดสาธิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องดินและการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๙.๒ มีจุดสาธิตปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน ๒ จุด

โครงการส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรมีความต้องการผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช จำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสมและตกค้างในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และจำเป็นต้องใช้ ควรส่งเสริมให้เกษตรกรได้ทราบและตระหนักถึงโทษและอันตรายของสารเคมีที่เป็นอันตราย รวมทั้งควรสร้างการรับรู้ในการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่ใช้สารเคมี มีสุขอนามัยที่ดีขึ้น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ใช้ในการป้องกันสารเคมีอันตราย

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ จัดหาวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนให้แก่เกษตรกร

๗.๕ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๖ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๒๑,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๖,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๙.๒ เกษตรกรสามารถใช้สารเคมีอันตรายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์

๑. หลักการและเหตุผล

ในสถานการณ์ปัจจุบัน เกษตรกรทำการผลิตและจำหน่ายผลผลิตให้แก่พ่อค้าโดยตรง จึงประสบปัญหา ด้านราคาผลผลิตตกต่ำ เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาที่ต้องการได้เอง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรค่อนข้างต่ำ เกษตรกรมีแนวความคิดในการผลิตโดยต้องการผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย โดยมีได้คำนึงถึงการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตนั้นๆ

การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นช่องทางการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้ และยังเป็นการเพิ่มรายได้ของเกษตรกรอีกทางหนึ่งด้วย

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
- ๒.๒ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ (ข้าว) จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๓ ศึกษาดูงานการแปรรูปผลิตภัณฑ์ (ข้าว) จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๒๔,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๒ ครั้ง	จำนวน ๘,๐๐๐ บาท
๘.๒ งบประมาณในการศึกษาดูงาน ๑ ครั้ง	จำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการแปรรูปสินค้าเกษตร
- ๙.๒ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรมีความต้องการผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช จำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสมและตกค้างในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้สินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนระบบการผลิต จากระบบการผลิตทางการเกษตรที่เน้นการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรที่มีระบบการผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ ตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
- ๒.๒ เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวน ๑ จุด
- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
- ๗.๔ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้
- ๗.๕ ติดตาม เยี่ยมเยียน แหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
- ๗.๖ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท
๘.๒ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้	จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท
- งบประมาณในการจัดการถ่ายทอดความรู้	๔,๐๐๐ บาท
- งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์จัดอบรม	๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๙.๒ เกษตรกรสามารถใช้สารเคมีอันตรายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรมีความต้องการผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสูญเสียปุ๋ยเคมีโดยเปล่าประโยชน์ อีกทั้งเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้แล้วการใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมากเกินความจำเป็นที่พืชจะนำไปใช้ ก่อให้เกิดการสะสมและตกค้างในดิน ทำให้ดินเสื่อมสภาพได้

การใช้ปุ๋ยเคมีในพื้นที่การเกษตร ควรใช้ในปริมาณที่พอเหมาะ ตามปริมาณที่พืชต้องการ ควรมีการตรวจธาตุอาหารในดินเพื่อวิเคราะห์หาปริมาณธาตุอาหารที่ขาด และทำการใส่ปุ๋ยเคมีให้เพียงพอในปริมาณที่พืชต้องการ นับเป็นวิธีการใส่ปุ๋ยเคมีที่ให้ผลดีที่สุดและไม่เกิดการสิ้นเปลือง ยังช่วยลดต้นทุนการผลิตให้เกษตรกรได้อีกด้วย

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ จัดทำแปลงสาธิตการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน (๑๐ ไร่) จำนวน ๑ แปลง

๖.๒ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดทำแปลงสาธิตและการฝึกอบรม

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ จัดทำแปลงสาธิตการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน

๗.๕ จัดหาวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนให้แก่เกษตรกร

๗.๖ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๗ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๑๙,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๕,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการจัดทำแปลงสาธิต จำนวน ๑๔,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม
- ๙.๒ เกษตรกรสามารถใช้ปุ๋ยเคมีได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- ๙.๓ มีแปลงสาธิตการใช้ปุ๋ยเคมีได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่เกษตรกรมีความต้องการผลิตข้าวให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มาก จะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการกำจัดโรค แมลง ศัตรูพืชและใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมากเกินความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสมและตกค้างในผลผลิต ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิต เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร และเป็นการผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมีที่เป็นอันตราย ปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการผลิตสินค้าเกษตร
- ๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเกิดจากการใช้สารเคมีมากเกินความจำเป็น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๑๙,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๑ ครั้ง จำนวน ๔,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ผลิตสารชีวภัณฑ์ จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์
- ๙.๒ เกษตรกรมีการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่ของตนเอง
- ๙.๓ เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงจากการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี

โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

๑. หลักการและเหตุผล

ในสถานการณ์ปัจจุบัน เกษตรกรมีความต้องการผลิตให้ได้ปริมาณมาก โดยหวังว่าการผลิตให้ได้ในปริมาณที่มากจะทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรต้องพึ่งพาการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ในปริมาณที่มากเกินไปจนความจำเป็นในการผลิต เกิดการสะสม ตกค้างในผลผลิตและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภครวมถึงเป็นอันตรายต่อผู้ใช้สารเคมีและสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในการจัดการศัตรูพืช โดยวิธีผสมผสาน (Integrated Pest Management - IPM) เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร และเป็นการผลิตที่ปลอดภัยจากสารเคมีที่เป็นอันตราย ปลอดภัยทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- ๒.๒ เพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเกิดจากการใช้สารเคมีมากเกินไปจนความจำเป็น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ ถ่ายทอดความรู้การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๒ ครั้ง จำนวน ๘,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ผลิตสารชีวภัณฑ์ จำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
- ๙.๒ เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์
- ๙.๓ เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง

โครงการพัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer

๑. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม โดยภาคการเกษตรเป็นฐานผลิตวัตถุดิบเพื่อใช้เป็นอาหารที่สำคัญและทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญหรือครัวของโลก โดยส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มีมูลค่า ๑.๑๖ ล้านล้านบาทต่อปี และภาคการเกษตรกรรมของไทยปัจจุบันมีประชากร ๒๒.๗ ล้านคน หรือ ๕.๘ ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของประเทศ ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ ถึงปี ๒๕๕๑ ประชากรภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ ๑.๘๗ ต่อปี อันเนื่องจากลูกหลานเกษตรกรไม่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเคลื่อนย้ายสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการในเขตเมือง หากปล่อยให้สถานการณ์เป็นอย่างนี้ จะเกิดผลกระทบต่อภาวะการผลิตอาหารและความมั่นคงด้านการผลิตอาหารได้ จำเป็นต้องเร่งรัดสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ แข็งแรง และมีศักยภาพในการแข่งขันในการผลิตทางด้านเกษตรกรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ทดแทนและสืบเปลี่ยนเกษตรกรรุ่นเก่าที่ลดลงเฉลี่ยปีละ ๔๐๐,๐๐๐ คน และเพื่อเป็นบุคลากรที่สำคัญในสาขาเกษตรกรรมต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรไทยรุ่นใหม่ให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพการแข่งขันในการผลิตทางด้านเกษตรกรรม

๒.๒ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และเชื่อมโยงเครือข่าย

๓. เป้าหมาย

Young Smart Farmer หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ที่น่าสนใจ จำนวน ๒๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

๖.๑ จัดทำหลักสูตรเสริมสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๑ ครั้ง

๖.๒ จัดศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ

๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการ

๗.๓ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรและศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ

๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๒๑,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๑ ครั้ง จำนวน ๕,๐๐๐ บาท

๘.๒ งบประมาณในการศึกษาดูงาน ๑ ครั้ง จำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับความรู้ ทักษะการประกอบอาชีพ และร่วมกันดำเนินกิจกรรมในรูปแบบเครือข่าย

สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๙.๒ เกษตรกรรุ่นใหม่ได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน สามารถนำมาปรับใช้ในการประกอบอาชีพของตนเองได้

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม องค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ทั่วโลกหนึ่งที่สนับสนุนให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าว นั่นคือ การนำเอากระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วม การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนา การแสวงหาและการจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด รวมทั้งการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรมาประยุกต์ในการขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์องค์กรเกษตรกรให้มีมาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด
- ๒.๒ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่องค์กรเกษตรกร

๓. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน ๒ กลุ่ม (๒๐ ราย)

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระศรี

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ ถ่ายทอดความรู้มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๒๔,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๒ ครั้ง จำนวน ๘,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ งบประมาณในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ จำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรมีความรู้เรื่องมาตรฐานและการพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ๙.๒ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร

โครงการส่งเสริมการตลาดสินค้าออนไลน์

๑. หลักการและเหตุผล

ตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์ อีกหนึ่งช่องทางของเกษตรกรไทยในการจำหน่ายสินค้าที่สะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลา ขณะที่ผู้บริโภคก็ได้รับความสะดวกสบาย สามารถเลือกซื้อสินค้าเกษตรและแปรรูปได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งยังพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้าแก่เกษตรกร ให้สามารถทำการค้าได้อย่างชาญฉลาด และเข้าถึงเทคโนโลยี

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในตลาดสินค้าออนไลน์
- ๒.๒ เพื่อสนับสนุนช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรออนไลน์

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้ตลาดสินค้าออนไลน์ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๙,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๑ ครั้ง จำนวน ๙,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องตลาดสินค้าออนไลน์

โครงการพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม องค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา กลไกหนึ่งที่สนับสนุนให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าว นั่นคือ การนำเอากระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วม การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนา การแสวงหาและการจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด รวมทั้งการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรมาประยุกต์ในการขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้
- ๒.๒ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการเพื่อพัฒนาองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็ง

๓. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน ๒ กลุ่ม (๒๐ ราย)

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้การพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานให้แก่กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ งบประมาณ ๒๑,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ ๑ ครั้ง	จำนวน ๕,๐๐๐ บาท
๘.๒ งบประมาณในการศึกษาดูงาน ๑ ครั้ง	จำนวน ๑๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาศักยภาพองค์กร
- ๙.๒ กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร สามารถนำความรู้มาพัฒนาของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรของตนได้

โครงการส่งเสริมการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๑. หลักการและเหตุผล

น้ำเป็นปัจจัยหลักสำหรับการเพาะปลูกพืช การปลูกพืชจึงต้องให้ได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามระยะเวลาที่ต้องการ สภาพการปลูกพืชที่อาศัยน้ำฝนตามฤดูกาลเพียงอย่างเดียว อาจมีโอกาที่พืชจะขาดน้ำในระยะใดระยะหนึ่งได้มาก เช่นเมื่อประสบกับปัญหาฝนทิ้งช่วงจนพืชขาดน้ำรุนแรงจนกระทั่งตายได้ หรือหากฝนตกมากเกินไปจนทำให้เกิดน้ำท่วมขังจนต้นพืชเหี่ยวเฉาเนื่องจากรากขาดอากาศจนกระทั่งตายได้เช่นกัน

ดังนั้นการจัดการให้พืชปลูกได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสมจะต้องใช้การชลประทานเข้ามาช่วย ตามความหมายแล้วการชลประทานเป็นการให้น้ำแก่พืชโดยการเพิ่มความชื้นให้แก่ดินเพื่อให้ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช และรวมความถึงการจัดหาน้ำและการส่งน้ำเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นด้วย ในการจัดการชลประทานให้กับพืชปลูกจึงต้องคำนึงถึงน้ำ ดิน และพืชตลอดเวลา

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการใช้น้ำทางการเกษตร
- ๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการน้ำทางการเกษตร

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรที่สนใจ จำนวน ๓๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตลอดปีงบประมาณ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางพระครู

๖. กิจกรรม

- ๖.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องน้ำและการจัดการน้ำทางการเกษตร แก่เกษตรกร จำนวน ๑ ครั้ง
- ๖.๒ ศึกษาดูงานการบริหารจัดการน้ำทางการเกษตร จำนวน ๑ ครั้ง

๗. วิธีการดำเนินงาน

- ๗.๑ ประชาสัมพันธ์โครงการ
- ๗.๒ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ๗.๓ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๔ ติดตาม ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- ๗.๕ สรุปผลและประเมินผลโครงการ

๘. งบประมาณ จำนวน ๒๔,๐๐๐ บาท

- ๘.๑ งบประมาณในการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๖,๐๐๐ บาท
- ๘.๒ งบประมาณในการศึกษาดูงาน จำนวน ๑๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องน้ำและการบริหารจัดการน้ำทางการเกษตร
- ๙.๒ เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการบริหารจัดการน้ำในแปลงของตนเอง